

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-25-25

Druk nr 1173

Warszawa, 9 kwietnia 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam
Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą
Polską a Republiką Indii o zabezpieczeniu
społecznym, podpisanej w Warszawie dnia
25 listopada 2024 r.**

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych
zostali upoważnieni Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Minister Spraw
Zagranicznych.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Projekt

U S T A W A

z dnia

**o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii
o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie
dnia 25 listopada 2024 r.**

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 25 listopada 2024 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

Dnia 25 listopada 2024 roku w Warszawie została podpisana Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o zabezpieczeniu społecznym, w następującym brzmieniu:

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia

PREZYDENT

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Andrzej Duda

PREZES RADY MINISTRÓW

Donald Tusk

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową

Związanie Rzeczypospolitej Polskiej (dalej „Polska”) Umową o zabezpieczeniu społecznym z Republiką Indii (dalej „Indie”) ma na celu spełnienie społecznych oczekiwań w tym zakresie, rozwiązanie istotnych problemów obywateli obu Umawiających się Stron wynikających z braku takiej Umowy, jak również stworzenie lepszych warunków dla rozwoju polsko-indyjskiej współpracy gospodarczej.

Prawo do zabezpieczenia społecznego należy do podstawowych praw człowieka. Realizacji tego prawa służą krajowe (wewnętrzne) systemy zabezpieczenia społecznego poszczególnych państw. Jednakże nie zawsze są one w stanie zapewnić pełną ochronę ubezpieczeniową, szczególnie w odniesieniu do osób zmieniających w czasie swej aktywności zawodowej miejsce zatrudnienia lub zamieszkania. Dlatego też standardem jest zawieranie przez państwa dwustronnych lub wielostronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym, które tworzą podstawy koordynacji systemów funkcjonujących w umawiających się państwach, zapewniając tym samym skuteczną ochronę ubezpieczeniową swoim obywatelom.

Podstawy prawne dające gwarancję, że zmiana miejsca zatrudnienia lub zamieszkania nie wpłynie negatywnie na sytuację obywatela w zakresie zabezpieczenia społecznego, pozytywnie oddziałują na budowę zaufania do państwa oraz przyczyniają się do większej aktywności w zakresie poszukiwania zatrudnienia poza granicami swojego państwa. Gwarancje takiej ochrony ubezpieczeniowej już mają polscy obywatele podejmujący zatrudnienie lub przemieszczający się na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Konfederacji Szwajcarskiej¹⁾, Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej²⁾, jak również państw, z którymi łączą Polskę dwustronne umowy

¹⁾ Podstawa prawna: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. WE L 166 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm., polskie wydanie specjalne: rozdz. 5, tom 5, str. 72, z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, str. 1, z późn. zm.).

²⁾ Na podstawie Umowy z dnia 24 stycznia 2020 r. o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2020, str. 7, z późn. zm.) oraz Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (Dz. Urz. UE L 149 z 30.04.2021, str. 10).

o zabezpieczeniu społecznym³⁾. Jednakże gwarancji tych nadal pozbawionych jest wielu polskich obywateli zamieszkałych lub podejmujących zatrudnienie poza granicami naszego państwa, w tym zamieszkałych lub zatrudnionych w Indiach.

Władze Indii już w 2009 r. wystąpiły z propozycją podjęcia negocjacji polsko-indyjskiej Umowy o zabezpieczeniu społecznym. Dostrzegając potrzebę zawarcia takiej Umowy, po Stronie polskiej nie wykluczono rozmów w tej sprawie, jednakże z uwagi na już podjęte zobowiązania oraz ustalone priorytety w zakresie negocjowania bilateralnych umów o zabezpieczeniu społecznym, działania na rzecz negocjacji polsko-indyjskiej Umowy odsunięto w czasie.

Przeprowadzone w 2013 r. na potrzeby wniosku o wyrażenie zgody na negocjacje umowy konsultacje w sprawie zasadności zawarcia polsko-indyjskiej Umowy o zabezpieczeniu społecznym potwierdziły potrzebę podjęcia działań w tym zakresie. W efekcie czego, w dniu 5 lipca 2013 r., Prezes Rady Ministrów wyraził zgodę na rozpoczęcie negocjacji polsko-indyjskiej Umowy o zabezpieczeniu społecznym.

Trudno jest precyzyjnie określić liczbę polskich obywateli, których problem braku ochrony ubezpieczeniowej w relacjach Polska – Indie dotyczy. Jednakże niewątpliwie istnieje grupa osób zainteresowana zawarciem polsko-indyjskiej Umowy⁴⁾, szczególnie ze względu na wprowadzenie zasady sumowania okresów ubezpieczenia. Istnieje także grupa obywateli Indii, która zamieszkuje terytorium Polski⁵⁾ i posiada okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce⁶⁾ lub

³⁾ Obecnie Polska jest związana umowami o zabezpieczeniu społecznym z: Australią, Republiką Białorusi, państwami b. Jugosławii (Bośnią i Hercegowiną, Serbią oraz Czarnogórą), Kanadą, Koreą Południową, Mongolią, Republiką Macedonii, Republiką Mołdawii, Państwem Izrael, Stanami Zjednoczonymi Ameryki, Rządem kanadyjskiej prowincji Quebec, Republiką Turcji oraz Ukrainą.

⁴⁾ Według informacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych obecnie na terytorium Indii zamieszkuje około 200 obywateli RP. Są to osoby, które przyjechały do Indii stosunkowo niedawno, głównie w związku z pracą zawodową. Na miejscowe środowisko polskie składają się m.in. studenci, pracownicy koncernów międzynarodowych, współmałżonkowie obywateli Indii oraz misjonarze.

⁵⁾ Według danych Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców liczba obywateli Indii, którzy uzyskali w Polsce pozytywną decyzję na pobyt stały, czasowy i rezydenta długoterminowego UE kształtuje się następująco: 4442 osoby w 2018 r., 4839 osób w 2019 r., 4866 osób w 2020 r., 5257 osób w 2021 r., 7275 osób w 2022 r., 11 094 osoby w 2023 r., 5546 osób w 2024 r. (stan na 30 czerwca). Łącznie 43 319 osób w okresie od roku 2018 do dnia 30 czerwca 2024.

⁶⁾ Z danych statystycznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że liczba ubezpieczonych, którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnych i rentowych podali obywatelstwo indyjskie z roku na rok rośnie. W latach 2018–2022 liczba obywateli Indii ubezpieczonych w Polsce wynosiła (stan na 31 grudnia danego roku): 5931 osób w 2018 r., 7187 osób w 2019 r., 8268 osób w 2020 r., 10 735 osób w 2021 r. 15 961 osób w 2022 r., 20 549 osób w 2023 r., 21 370 osób w 2024 r. (stan na 30 czerwca).

obu państwach, w tym osoby zatrudnione przez polskich pracodawców⁷⁾ oraz osoby prowadzące w Polsce działalność na własny rachunek. Osoby podejmujące pracę w Polsce lub prowadzące działalność gospodarczą stanowią grupę potencjalnych beneficjentów polsko-indyjskiej Umowy o zabezpieczeniu społecznym.

Ponadto zawarcie Umowy uznano za cenną inicjatywę, która może stanowić dodatkową motywację do podejmowania legalnej pracy na terytorium Polski i zgłaszania pracowników do ubezpieczeń społecznych. Wyrażono też pogląd, że Umowa będzie dobrze służyła zabezpieczeniu interesów polskich firm działających na rynku indyjskim⁸⁾. Warto też zauważyć, że w dniach 21–22 sierpnia 2024 r. przebywał w Polsce z wizytą premier Indii Pan Narendra Modi. Głównym efektem wizyty było podniesienie rangi relacji polsko-indyjskich do poziomu „partnerstwa strategicznego” oraz przyjęcie pięcioletniego planu współpracy, co powinno przełożyć się w przyszłości na wzrost wymiany handlowej i inwestycyjnej, a także przyczynić się w sposób znaczący do poprawy bilansu handlowego (Polska – podobnie jak cała Unia Europejska – odnotowuje deficyt handlowy w relacjach z Indiami).

Niewątpliwie zawieranie dwustronnych umów o zabezpieczeniu społecznym pozytywnie oddziałuje na wizerunek danego państwa wśród przedsiębiorców zainteresowanych prowadzeniem działalności na terytorium drugiej strony. Umowy te często mają pośredni wpływ na wzrost zagranicznych inwestycji w danym państwie, szczególnie z uwagi na eliminowanie podwójnego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Takie podwójne „oskładkowanie” zwiększa bowiem koszty działalności przedsiębiorstw i hamuje przepływ pracowników. Dlatego też, podejmując decyzję o rozpoczęciu działań na rzecz zawarcia dwustronnej umowy o zabezpieczeniu społecznym, Ministerstwo każdorazowo bierze pod

⁷⁾ Liczba obywateli Indii posiadających status pracownika w Polsce wynosiła w kolejnych latach: 4853 osoby w 2018 r., 5829 osób w 2019 r., 6261 osób w 2020 r., 7550 osób w 2021 r., 10 534 osoby w 2022 r., 12 256 osób w 2023 r., 12 832 osoby w 2024 r. (stan na 31 października).

⁸⁾ Według danych Ministerstwa Rozwoju i Technologii Indie są najważniejszym polskim partnerem gospodarczym w Azji Południowej. W 2023 r. eksport do Indii osiągnął poziom 1,76 mld USD i wzrósł o 18% r/r. Import Indii wyniósł 3,95 mld USD (spadek o 4,3%). Najistotniejszą pozycję w polskim eksporcie do Indii w 2023 r. zajmowały wyroby przemysłu elektromaszynowego (635,20 mln USD) oraz wyroby metalu (370,11 mln USD). Według danych Narodowego Banku Polskiego skumulowana wartość polskich inwestycji bezpośrednich w Indiach wyniosła w 2022 r. 335,8 mln USD a indyjskich w Polsce 195,7 mln USD. Istotni inwestorzy z Indii z operacjami w Polsce to: ArcelorMittal (hutnictwo), Videocon (elektronika), Escorts (ciągniki), Strides Arcolab (farmaceutyki), Ranbaxy (farmaceutyki), EsselPropack (opakowania), KPIT Cummins (IT), Zensar Technologies (IT), Tata Consultancy Services (IT, consulting), HCL Technologies (IT), Infosys (IT), Wipro (IT), Jindal Stainless (hutnictwo), Berger Paints India (farby), UFlex (opakowania), Glenmark Pharmaceuticals (farmaceutyki), Rishab Instruments (specjalistyczne urządzenia pomiarowe).

uwagę nie tylko względy społeczne wynikające z zawarcia takiej umowy, ale także względy gospodarcze⁹⁾.

Uwzględniając powyższe, w opinii Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, związanie Polski oraz Indii podpisaną w Warszawie dnia 25 listopada 2024 r. Umową o zabezpieczeniu społecznym należy uznać za celowe ze względu na: spełnienie społecznych oczekiwań w tym zakresie, tj. rozwiązanie istotnych problemów obywateli Polski oraz Indii wynikających z braku takiej Umowy, jak również stworzenie lepszych warunków do rozwoju polsko-indyjskiej współpracy gospodarczej.

2. Wskazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Pomiędzy Polską a Indiami nie ma żadnych regulacji prawnych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego. Taki stan jest dla osób zainteresowanych szczególnie dotkliwy z uwagi na:

- brak możliwości zaliczania na prawo do świadczeń okresów ubezpieczenia przebytych na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, co oznacza, że ustalając prawo do świadczeń oraz obliczając ich wysokość instytucja ubezpieczeniowa każdego z państw bierze pod uwagę jedynie okresy ubezpieczenia przebyte na swoim terytorium. W efekcie osoby zainteresowane często nie mogą uzyskać prawa do świadczeń, szczególnie długoterminowych jak emerytury i renty, ani po zastosowaniu wyłącznie wewnętrznych przepisów ubezpieczeniowych danego państwa będącego Stroną Umowy, ani po zastosowaniu zasady sumowania okresów ubezpieczenia, stanowiącej standard w tego typu umowach,

- brak regulacji prawnych w zakresie transferu świadczeń osobom, które przesiedliły się na terytorium drugiego państwa. W obowiązującym stanie prawnym świadczenia emerytalne i rentowe przysługujące z tytułu podlegania wyłącznie polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych, przyznane osobom zamieszkałym za granicą, są

⁹⁾ W opinii Ministerstwa Rozwoju i Technologii, w związku z zainteresowaniem rynkiem indyjskim wśród polskich przedsiębiorców, zawarcie Umowy może przyczynić się do intensyfikacji współpracy gospodarczej między Polską a Indiami i pozytywnie wpłynąć na lokowanie inwestycji w obu państwach, a co za tym idzie także na przepływ wykwalifikowanej siły roboczej, której prawa do świadczeń z zakresu ubezpieczenia społecznego będą zabezpieczone przepisami Umowy.

wypłacane w formie bezgotówkowej na rachunek bankowy emeryta lub rencisty w Polsce albo na jego wniosek, na wskazany przez niego rachunek bankowy w Polsce osoby przez niego upoważnionej do odbioru, zamieszkałej w Polsce¹⁰⁾. Oznacza to, że osoby zamieszkałe w Indiach, które uzyskały prawo do polskich emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy lub rent rodzinnych, nie mogą ich otrzymywać w miejscu swojego zamieszkania, gdyż polskie ustawodawstwo w takim przypadku przewiduje wypłatę tych świadczeń tylko w Polsce.

Przedstawiona Umowa odpowiada standardom międzynarodowym w dziedzinie zabezpieczenia społecznego. Została ona oparta na podstawowych zasadach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, tj.:

- zasadzie równego traktowania – zgodnie z którą osoby, do których stosuje się postanowienia Umowy, podlegają obowiązkom i korzystają z uprawnień wynikających z ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony na tych samych warunkach, co obywatele tej Umawiającej się Strony (art. 4 Umowy),
- zasadzie zachowania praw nabytych (transferu/eksportu świadczeń) – zgodnie z którą świadczenia nabyte na podstawie ustawodawstwa jednej Umawiającej się Strony nie mogą być zmniejszane, zawieszane, uchylane ani wstrzymywane z tego powodu, że osoba do nich uprawniona ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony. Fakt zamieszkiwania w drugim państwie nie będzie miał negatywnego wpływu na prawo i wysokość wypłacanych świadczeń (art. 5 Umowy). Z obowiązku transferu świadczeń po Stronie polskiej wyłączone będą jedynie świadczenia przyznawane w szczególnym trybie oraz w drodze wyjątku¹¹⁾,
- zasadzie sumowania okresów ubezpieczenia — zgodnie z którą, jeżeli to konieczne, następuje sumowanie okresów ubezpieczenia przebytych pod działaniem ustawodawstwa obu Umawiających się Stron, które w myśl tego ustawodawstwa wymagane są do nabycia lub zachowania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a także do obliczania wymiaru tych świadczeń (art. 9 Umowy).

¹⁰⁾ Zgodnie z art. 132 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631 i 1674).

¹¹⁾ Dotyczy świadczeń, o których mowa w art. 82 i art. 83 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w art. 55 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 197).

W myśl postanowień Umowy (art. 3) będzie ona miała zastosowanie do wszystkich osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu jednej lub obu Umawiających się Stron oraz innych osób (członków rodzin), których prawa wynikają z praw osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu jednej lub obu Umawiających się Stron. Oznacza to, że Umowa nie będzie miała charakteru umowy obywatelskiej, tj. uzyskanie prawa do świadczeń nie będzie uzależnione od posiadania obywatelstwa Polski lub obywatelstwa Indii, lecz od podlegania ustawodawstwu jednej z Umawiających się Stron.

Umowa zakłada, że jej zakresem przedmiotowym (art. 2) po Stronie polskiej zostaną objęte takie świadczenia jak: emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinne, jednorazowe odszkodowania oraz renty z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz zasiłki pogrzebowe. Umowa będzie miała również zastosowanie do ustawodawstwa dotyczącego obowiązkowego ubezpieczenia.

Zakres przedmiotowy Umowy po Stronie indyjskiej obejmuje przewidziane ustawodawstwem indyjskim emerytury i renty rodzinne dla osób zatrudnionych oraz renty z tytułu trwalej niezdolności do pracy dla osób zatrudnionych¹²⁾.

Zgodnie ze stanowiskiem Ministra Zdrowia zakresem przedmiotowym Umowy nie zostały objęte rzeczowe świadczenia zdrowotne¹³⁾. Strona indyjska w trakcie negocjacji także nie była zainteresowana rozszerzeniem zakresu przedmiotowego Umowy o świadczenia zdrowotne.

W częściach odnoszących się bezpośrednio do poszczególnych dziedzin zabezpieczenia społecznego, objętych zakresem przedmiotowym, Umowa zawiera regulacje dotyczące:

1) ustawodawstwa właściwego (art. 6–8 Umowy)

Umowa zakłada, że osoby objęte jej zakresem podmiotowym będą podlegać, w odniesieniu do danego zatrudnienia, przepisom ubezpieczeniowym wyłącznie jednego państwa, przy czym Umowa określa ustawodawstwo, której Umawiającej się Strony jest w danym przypadku właściwe. Jako zasadę podstawową przyjęto obowiązywanie ustawodawstwa państwa miejsca wykonywania pracy (*lex loci laboris*). Zgodnie z tą zasadą w art. 6 Umowy wskazano obowiązywanie w odniesieniu do danego zatrudnienia lub pracy na własny rachunek, ustawodawstwa państwa miejsca zatrudnienia lub wykonywania pracy na własny rachunek.

¹²⁾ W indyjskim systemie ubezpieczenia społecznego nie ma odrębnych regulacji (ustaw) w zakresie wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Kwestie świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych regulują przepisy dotyczące rent z tytułu niezdolności do pracy.

¹³⁾ Stanowisko Ministra Zdrowia z dnia 10 lutego 2012 r. (znak: MZ-UZ-AK-073-26586-1/ET/12).

Oznacza to, że osoba zatrudniona na terytorium jednej z Umawiających się Stron podlega, w odniesieniu do tego zatrudnienia, ustawodawstwu tylko tej Umawiającej się Strony. Analogicznie, osoba pracująca na własny rachunek na terytorium jednej z Umawiających się Stron, w odniesieniu do tej pracy, podlega ustawodawstwu Strony, na terytorium której praca na własny rachunek jest wykonywana.

Artykuł 7 Umowy, w odniesieniu do niektórych grup zawodowych, przewiduje pewne wyjątki od stosowania zasady *lex loci laboris*. Dotyczą one: pracowników delegowanych, podróżującego personelu przedsiębiorstwa transportowego lub linii lotniczej, osób zatrudnionych na statkach pływających pod banderą Umawiającej się Strony, urzędników i osób z nimi zrównanych, członków personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych. Proponowane uregulowania, dla wymienionych grup osób, odmienne od zasady ogólnej, wynikają z charakteru lub specyfiki pracy wykonywanej przez te grupy zawodowe.

W przypadku pracowników delegowanych osoba, która zostanie wysłana przez swojego pracodawcę (np. pracodawcę polskiego) do pracy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony (do Indii), w celu wykonywania pracy na rzecz swojego pracodawcy lub jednostki z nim związanej, nadal będzie podlegała ustawodawstwu pierwszej Umawiającej się Strony (w tym przypadku ustawodawstwu polskiemu). Artykuł ten pozwala więc na pozostawienie pracownika w dotychczas mającym do niego zastosowanie systemie ubezpieczenia społecznego, bez konieczności jego zmiany na czas delegowania. Wymagane jednak będzie aby przewidywany okres delegowania nie przekraczał 60 miesięcy, czyli maksymalny okres, na jaki będzie mógł być delegowany pracownik to 5 lat. Ta regulacja będzie działała także w odniesieniu do pracowników Indii delegowanych do pracy do Polski.

Możliwość zachowania przynależności pracownika delegowanego do systemu ubezpieczeń społecznych „państwa macierzystego” ma na celu przede wszystkim unikanie ewentualnych komplikacji natury administracyjnej, jakie mogą wynikać zarówno dla pracodawców, jak i instytucji ubezpieczeniowych, z częstych zmian w podleganiu pracowników systemom ubezpieczeń społecznych. Rozwiązanie to ma także sprzyjać rozwojowi wzajemnej współpracy gospodarczej, szczególnie ułatwić podejmowanie decyzji o realizacji nowych inwestycji na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

W odniesieniu do:

- podróżującego personelu przedsiębiorstwa transportowego lub linii lotniczej, działających na terytoriach obu Umawiających się Stron – Umowa przewiduje

obowiązywanie zasady podlegania ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium przedsiębiorstwo lub linia lotnicza ma siedzibę,

- osób zatrudnionych na pokładzie statku pływającego pod banderą Umawiającej się Strony – Umowa przewiduje obowiązywanie zasady podlegania ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, czyli ustawodawstwu państwa bandery,

- urzędników i osób z nimi zrównanych – Umowa przewiduje podleganie ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, której administracja ich zatrudnia,

- członków personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych – Umowa potwierdza obowiązywanie postanowień Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych z dnia 18 kwietnia 1961 r. oraz Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach konsularnych z dnia 24 kwietnia 1963 r.

Powyższe wyjątki powszechnie występują w dwustronnych umowach o zabezpieczeniu społecznym.

W Umowie przewidziano także możliwość ustalania, przez władze właściwe Umawiających się Stron lub wyznaczone przez nie instytucje, wyjątków od postanowień przewidzianych w art. 6 i art. 7 Umowy (z wyłączeniem uregulowania dotyczącego członków personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych) w odniesieniu do osoby lub grupy osób, o ile takie uregulowania wyjątkowe będą w interesie tych osób (art. 8 Umowy).

2) świadczeń emerytalno-rentowych (art. 9–13 Umowy)

W odniesieniu do świadczeń emerytalnych i rentowych wprowadzono zasadę uwzględniania (sumowania) okresów ubezpieczenia. Zgodnie z nią, jeżeli nabycie, zachowanie lub przywrócenie prawa do emerytury lub renty jest zależne od przebycia (posiadania) określonego okresu ubezpieczenia, instytucja ubezpieczeniowa uwzględnia, jeżeli to konieczne, także okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony tak, jakby zostały przebyte zgodnie z jej ustawodawstwem, pod warunkiem że okresy te się nie pokrywają (art. 9 ust. 1 Umowy). Przewidziano także możliwość sumowania:

- okresów ubezpieczenia przebytych w określonym zawodzie lub zatrudnieniu, jeżeli jest to niezbędne do nabycia prawa do świadczenia emerytalnego lub rentowego (art. 9 ust. 2 Umowy), a także

– okresów ubezpieczenia przebytych w państwie trzecim, o ile są to okresy przebyte w państwie, z którym obie Umawiające się Strony są związane międzynarodową umową przewidującą sumowanie okresów ubezpieczenia (art. 9 ust. 3 Umowy).

Dodatkowo zawarto uregulowanie dotyczące sytuacji, w której dana osoba na terytorium jednej z Umawiających się Stron posiada okres ubezpieczenia krótszy niż 12 miesięcy. W takim przypadku instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony nie przyznaje prawa do emerytury lub renty, jeżeli zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem przyznanie prawa do tych świadczeń w oparciu o tak krótki okres ubezpieczenia nie jest możliwe. Jednakże okres ten zostanie uwzględniony – w celu nabycia prawa do świadczenia – przez instytucję drugiej Umawiającej się Strony, w której po zsumowaniu okresów ubezpieczenia powstanie prawo do emerytury lub renty (art. 10 Umowy).

Powyższe reguły dotyczące sumowania okresów ubezpieczenia mają na celu ułatwienie spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury lub renty, określonych ustawodawstwem Umawiającej się Strony. Oczywiście obowiązująca jest zasada, w myśl której każda z Umawiających się Stron płaci świadczenia za „własne” okresy ubezpieczenia. Dlatego też osobie, która spełni warunki do nabycia emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa jednej Umawiającej się Strony (np. ustawodawstwa polskiego) prawo do świadczenia zostanie przyznane wyłącznie za okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony (np. za polskie okresy ubezpieczenia). Jeżeli jednak w celu uzyskania prawa do emerytury lub renty okres ubezpieczenia przebyty na podstawie ustawodawstwa jednej Umawiającej się Strony nie jest wystarczający, wówczas będzie możliwe zsumowanie polskich oraz indyjskich okresów ubezpieczenia w celu przyznania prawa do świadczenia. W takim przypadku prawo do emerytury lub renty zostanie ustalone z zastosowaniem zasady „*pro rata temporis*” (proporcji okresów). To oznacza, że instytucja ubezpieczeniowa każdej z Umawiających się Stron ustali świadczenie na podstawie sumy okresów ubezpieczenia przebytych w obydwu państwach i będzie je wypłacać w wysokości odpowiadającej stosunkowi własnych okresów ubezpieczenia do ich sumy uzyskanej w obydwu państwach (tzw. świadczenia częściowe/proporcjonalne/zależne). Koszt tak ustalanych świadczeń będzie obciążał instytucję ubezpieczeniową każdej z Umawiających się Stron, a będą one ustalone według następujących zasad:

– w przypadkach gdy okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce będą wystarczające do ustalenia prawa do emerytury lub renty w myśl polskich przepisów i okresy

ubezpieczenia przebyte w Indiach będą wystarczające do ustalenia prawa do emerytury lub renty w myśl indyjskich przepisów, ubezpieczony otrzyma polskie świadczenie wyliczone tylko na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych w Polsce oraz indyjskie świadczenie przyznane i obliczone wyłącznie za okresy ubezpieczenia przebyte w Indiach (tzw. świadczenia niezależne/pełne – ustalone bez stosowania zasady sumowania okresów ubezpieczenia);

– w przypadkach gdy okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce nie będą wystarczające do ustalenia prawa do polskiej emerytury lub renty, a okresy ubezpieczenia przebyte w Indiach nie pozwolą na nabycie prawa do indyjskiej emerytury lub renty, każde z państw ustali prawo do świadczenia na podstawie sumy okresów ubezpieczenia przebytych w obydwu państwach i będzie je wypłacać w wysokości odpowiadającej stosunkowi własnych okresów ubezpieczenia do ich sumy uzyskanej w obydwu państwach (tzw. świadczenia zależne/proporcjonalne – ustalone z zastosowaniem zasady sumowania okresów ubezpieczenia oraz *pro rata temporis*);

– w przypadkach gdy okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce nie będą wystarczające do ustalenia prawa do polskiej emerytury lub renty, a okresy ubezpieczenia przebyte w Indiach pozwolą na nabycie prawa do indyjskiej emerytury lub renty, polska instytucja ubezpieczeniowa ustali prawo do świadczenia na podstawie sumy okresów ubezpieczenia przebytych w obydwu państwach i będzie je wypłacać w wysokości odpowiadającej stosunkowi własnych okresów ubezpieczenia do ich sumy uzyskanej w obydwu państwach (tzw. świadczenia zależne/proporcjonalne); natomiast indyjska instytucja ubezpieczeniowa ustali prawo do świadczenia tylko na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych w Indiach (tzw. świadczenie niezależne/pełne ustalone bez stosowania zasady sumowania okresów ubezpieczenia),

– w przypadkach gdy prawo do emerytury lub renty zostanie ustalone dopiero po zsumowaniu polskich i indyjskich okresów ubezpieczenia z okresami ubezpieczenia przebytymi w państwie trzecim, z którym zarówno Polska, jak i Indie zawarły umowy o zabezpieczeniu społecznym, przewidujące sumowanie okresów ubezpieczenia, każde z państw ustali prawo do świadczenia na podstawie sumy okresów ubezpieczenia przebytych we wszystkich ww. państwach i będzie je wypłacać w wysokości odpowiadającej stosunkowi własnych okresów ubezpieczenia do ich sumy uzyskanej w Polsce, Indiach i

państwie trzecim (tzw. świadczenia zależne/proporcjonalne ustalane z zastosowaniem zasady sumowania okresów ubezpieczenia oraz *pro rata temporis*).

Powyższe oznacza obligatoryjne stosowanie zasady „*pro rata temporis*” (proporcji okresów) tylko w tych przypadkach, gdy zainteresowany nie ma prawa do pełnej emerytury lub renty (ustalonej bez stosowania zasady sumowania okresów ubezpieczenia).

Sposób obliczania świadczeń z zastosowaniem zasady uwzględniania (sumowania) okresów ubezpieczenia został wskazany w art. 13 Umowy. Zgodnie z nim instytucja właściwa Umawiającej się Strony ustala wysokość świadczenia w następujący sposób:

- oblicza teoretyczną wysokość świadczenia należną w przypadku, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia zostały przebyte zgodnie z obowiązującym ją ustawodawstwem,
- na podstawie teoretycznej wysokości, o której mowa powyżej, określa rzeczywistą wysokość świadczenia w oparciu o proporcję okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem, które stosuje do sumy wszystkich przebytych okresów ubezpieczenia.

Ustalając podstawę wymiaru emerytury lub renty instytucja właściwa każdej z Umawiających się Stron uwzględnia wyłącznie wynagrodzenie uzyskane zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję oraz składki odprowadzone zgodnie tym ustawodawstwem. To oznacza, że do obliczania podstawy wymiaru polskich świadczeń emerytalno-rentowych będzie uwzględniane wyłącznie wynagrodzenie osiągnięte w Polsce lub składki odprowadzone do polskiego systemu ubezpieczeń społecznych. Wysokość polskiego świadczenia nie będzie zależna od wynagrodzenia osiąganego w Indiach lub składek odprowadzonych do indyjskiego systemu.

Możliwość zastosowania zasady sumowania okresów będzie szczególnie istotna dla osób ubiegających się o:

- polskie emerytury z tzw. „starego” systemu emerytalnego, gdyż w celu nabycia prawa do świadczenia pracowniczego, zgodnie z polskimi przepisami, wymagane jest posiadanie minimalnego okresu ubezpieczenia, który wynosi: 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, a także

– indyjskie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym¹⁴⁾ oraz tzw. emerytury wcześniejsze (w obniżonym wieku emerytalnym¹⁵⁾), gdyż minimalny okres ubezpieczenia wymagany do nabycia prawa do tych emerytur, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Indiach, wynosi 10 lat.

Zarówno w przypadku polskich emerytur ze „starego” systemu emerytalnego, jak i emerytur indyjskich zastosowanie zasady sumowania okresów ubezpieczenia może przesądzić o uzyskaniu prawa do świadczenia.

W odniesieniu do świadczeń emerytalno-rentowych będzie miała zastosowanie zasada zrównania faktów i zdarzeń (art. 11 Umowy). Oznacza to, że fakty (np. zatrudnienie, pobieranie świadczenia, osiągnięcie dochodu, praca na własny rachunek, zamieszkanie) i zdarzenia (np. wypadek, śmierć), które zaistniały na terytorium jednej Umawiającej się Strony, a które mają wpływ na nabycie, zawieszenie lub wysokość świadczeń, będą uwzględniane tak, jakby zaistniały na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

3) jednorazowe odszkodowania oraz renta z tytułu wypadków przy pracy i choroby zawodowej (art. 14–15 Umowy)

W tym zakresie Umowa przewiduje, że prawo do jednorazowych odszkodowań oraz rent z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych będzie ustalane zgodnie z ustawodawstwem, któremu podlegał ubezpieczony w chwili wypadku lub podczas wykonywania pracy, w wyniku której powstała choroba zawodowa. W odniesieniu do tych świadczeń Umowa zakłada, że jeżeli ich przyznanie jest uzależnione:

– od stwierdzenia danej choroby po raz pierwszy na terytorium Umawiającej się Strony warunek ten uważa się za spełniony także, jeżeli choroba ta została stwierdzona po raz pierwszy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony (art. 14 ust. 2 Umowy),

– od wykonywania pracy, która tę chorobę spowodowała przez określony czas, uwzględnia się także okres wykonywania tego samego rodzaju pracy zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony (art. 14 ust. 3 Umowy).

Jednorazowe odszkodowania oraz renty z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wypłaca instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony, zgodnie z

¹⁴⁾ Powszechny wiek emerytalny wynosi 58 lat.

¹⁵⁾ Prawo do tzw. emerytury wcześniejszej może zostać przyznane po ukończeniu co najmniej 50 lat życia, ale przed ukończeniem 58 lat.

ustawodawstwem której powstało prawo do świadczenia. Zasada ta ma zastosowanie także, jeżeli nastąpiło pogłębienie się choroby zawodowej (art. 15 Umowy), gdy świadczeniobiorca podlegał ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony, pod warunkiem że w czasie podlegania ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony nie wykonywał pracy narażającej go na chorobę zawodową. Natomiast w przypadku, gdy osoba pobierająca świadczenie z tytułu choroby zawodowej zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, będzie wykonywać na terytorium drugiej Umawiającej się Strony pracę mogącą spowodować chorobę zawodową i choroba ta faktycznie ulegnie pogłębieniu, wówczas:

- instytucja właściwa pierwszej Umawiającej się Strony nadal wypłaca przyznane świadczenie, nie uwzględniając pogłębienia się choroby zawodowej,
- instytucja właściwa drugiej Umawiającej się Strony przyznaje świadczenie w wysokości różnicy między wysokością świadczenia, które przysługuje po pogłębieniu się choroby zawodowej, a wysokością świadczenia, które przysługiwałoby przed pogłębieniem się choroby zawodowej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

4) zasiłki pogrzebowe (art. 16 Umowy)

Zasiłki pogrzebowe będą przyznawane i wypłacane przez właściwą instytucję tej Umawiającej się Strony, której ustawodawstwo ma zastosowanie do osoby zatrudnionej, osoby pracującej na własny rachunek oraz emeryta lub rencisty w chwili śmierci. Jednakże jeżeli prawo do zasiłku pogrzebowego będzie przysługiwało na podstawie ustawodawstwa każdej z Umawiających się Stron, wówczas właściwą do wypłaty zasiłku będzie instytucja tej Umawiającej się Strony, na której terytorium emeryt lub rencista miał miejsce zamieszkania w chwili śmierci. Jeżeli w chwili śmierci emeryt lub rencista nie zamieszkiwał na terytorium żadnej z Umawiających się Stron, prawo do zasiłku pogrzebowego ustali instytucja tej Umawiającej się Strony, na której terytorium emeryt/rencista przebył ostatnie okresy ubezpieczenia.

Postanowienia dotyczące zasiłku pogrzebowego będą miały zastosowanie także do osób, które wywodzą swoje prawo do świadczeń od osób ubezpieczonych (do członków rodzin osób ubezpieczonych).

5) ochrona danych osobowych (art. 19 Umowy)

W Umowie umieszczono dość szczegółowe postanowienia dotyczące ochrony danych osobowych. Tak rozbudowane uregulowania w tym zakresie zostały wprowadzone do Umowy

z uwagi na fakt, że Indie, w rozumieniu uregulowań unijnych, są państwem trzecim niezapewniającym na swoim terytorium odpowiedniego poziomu ochrony danych osobowych¹⁶⁾. Tym samym, zgodnie z art. 46 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)¹⁷⁾, przekazywanie przez polskie instytucje danych osobowych do Indii jest możliwe w przypadku prawnie wiążącego i egzekwowalnego instrumentu między organami lub podmiotami publicznymi (art. 46 ust. 2 lit. a rozporządzenia). Za tego typu instrument należy uznać ratyfikowaną umowę międzynarodową gwarantującą odpowiedni poziom ochrony danych osobowych.

6) uregulowania administracyjne i przejściowe (art. 18–26 Umowy)

Umowa zawiera także uregulowania administracyjne, które m.in. regulują kwestie: pomocy administracyjnej i prawnej (art. 18 Umowy), zwolnienia z opłat i uwierzytelnień (art. 20 Umowy), składania dokumentów (art. 21 Umowy), przekazywania informacji i dokumentów drogą elektroniczną (art. 22 Umowy), badań lekarskich (art. 23 Umowy), stosowanego języka (art. 24 Umowy), wypłaty świadczeń (art. 25 Umowy), rozstrzygania sporów (art. 26 Umowy), przeglądu Umowy (art. 27 Umowy), zmiany Umowy (art. 28 Umowy).

Proponowane w Umowie zasady ustalania prawa do świadczeń oraz ich wypłaty będą obowiązywały od dnia wejścia w życie Umowy. Postanowienia Umowy nie będą uzasadniały roszczeń o wypłatę świadczeń za okres przed dniem jej wejścia w życie (art. 29 ust. 1 Umowy), ale okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron przed dniem wejścia w życie Umowy będą uwzględniane przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń przyznawanych na jej podstawie (art. 29 ust. 2 Umowy). Zdarzenia ubezpieczeniowe (np. wypadek przy pracy), które wystąpiły przed wejściem w życie Umowy także będą uwzględniane przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń przyznawanych na jej podstawie, o ile zobowiązania wynikające z tych zdarzeń nie zostały już uregulowane (art. 29 ust. 3 Umowy).

¹⁶⁾ Komisja Europejska została uprawniona do określenia, czy dane państwo trzecie zapewnia odpowiedni poziom ochrony. Dotychczas Komisja nie uznała, że Indie zapewniają odpowiednią ochronę danych osobowych.

¹⁷⁾ Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.

Świadczenia przyznane przed dniem wejścia w życie Umowy zostaną na wniosek zainteresowanego ustalone ponownie, zgodnie z Umową, o ile zmiana świadczenia będzie wynikiem zastosowania postanowień Umowy. Jednocześnie w Umowie wskazano, że ponowne ustalenie wysokości świadczenia nie może spowodować zmniejszenia kwoty należnego świadczenia (art. 29 ust. 4 Umowy).

3. Skutki wejścia w życie Umowy

Skutki społeczne:

Konsekwencją związania się polsko-indyjską Umową o zabezpieczeniu społecznym będzie pozytywna zmiana w zakresie nabywania prawa do świadczeń objętych zakresem przedmiotowym tej Umowy. Umowa zagwarantuje polskim oraz indyjskim ubezpieczonym korzyści wynikające z:

- wyeliminowania pozytywnych lub negatywnych kolizji ustawodawstw Umawiających się Stron, czyli sytuacje podwójnego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu danego zatrudnienia lub sytuacje całkowitego braku ochrony ubezpieczeniowej z tytułu danego zatrudnienia,
- możliwości uwzględniania okresów ubezpieczenia przebytych w Indiach, w celu ustalenia prawa i wysokości polskich świadczeń emerytalno-rentowych (i odwrotnie). Umowa umożliwi sumowanie okresów ubezpieczenia przebytych na terytorium obu Umawiających się Stron, co niejednokrotnie przesądzi o nabyciu prawa do proporcjonalnej emerytury lub renty przyznanej przez instytucje ubezpieczeniowe Polski oraz Indii oraz wypłacie tych świadczeń,
- możliwości transferu świadczeń przyznanych osobom uprawnionym, zamieszkałym na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Skutki gospodarcze:

Postanowienia dotyczące ustalania właściwego ustawodawstwa przez eliminację podwójnego opłacania składek ubezpieczeniowych mogą przyczynić się do poprawy współpracy gospodarczej między Polską a Indiami, przede wszystkim pozytywnie wpłynąć na

decyzje polskich firm o podejmowaniu działalności gospodarczej i usługowej na rynku indyjskim¹⁸⁾.

Postanowienia w zakresie możliwości delegowania pracowników jednego państwa, w celu wykonywania pracy na terytorium drugiego państwa to rozwiązania, które mają wpływ na zmniejszenie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, a tym samym rozwój stosunków gospodarczych między państwami, pozyskiwanie i realizację nowych kontraktów, nowych inwestycji.

Skutki finansowe:

Wejście w życie każdej umowy o zabezpieczeniu społecznym wiąże się z określonymi skutkami finansowymi. Należy zauważyć, że w przypadku zawieranych przez Polskę dwustronnych umów o zabezpieczeniu społecznym, zazwyczaj występują znaczne trudności w gromadzeniu danych umożliwiających dokonanie szacunkowego wyliczenia skutków finansowych związania się taką umową. Dlatego też przedstawienie precyzyjnych wyliczeń nie jest możliwe. Jednakże możliwe jest wskazanie pewnych istotnych kwestii, na które warto zwrócić uwagę, czyli:

1) skutki finansowe dla budżetu państwa

Spośród świadczeń objętych zakresem przedmiotowym Umowy żadne, w sposób bezpośredni, nie podlegają finansowaniu ze środków budżetu państwa. Dlatego też można stwierdzić, że wejście w życie polsko-indyjskiej Umowy o zabezpieczeniu społecznym nie będzie miało wpływu na finanse budżetu państwa.

2) skutki finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego

Żadne świadczenia objęte zakresem przedmiotowym Umowy nie są finansowane ze środków jednostek samorządu terytorialnego. Dlatego też wejście w życie polsko-indyjskiej Umowy o zabezpieczeniu społecznym nie będzie miało wpływu na finanse jednostek samorządu terytorialnego.

3) skutki finansowe dla funduszy ubezpieczeniowych

¹⁸⁾ Według danych Ministerstwa Rozwoju i Technologii kilka polskich przedsiębiorstw uruchomiło swoje fabryki i prowadzi działalność gospodarczą na rynku indyjskim. Są to: Can Pack (opakowania), Famur (górnictwo), Ekolog (zielone technologie), Meble Forte (meble), Thaiger Nutraceuticals (sektor spożywczy), Mafrow (części samochodowe), Billennium (IT), AIUT (automatyka), Brainy (IT), RTB House (IT), Synerise (IT), Summa Lingua (IT), Polmor (konstrukcje dla przemysłu kolejowego), Ingnot (kosmetyki), Paese Cosmetics (kosmetyki), Ewa-Bis (owoce), Klimas Wkret-met (narzędzia), Befared (reduktory).

Zakres przedmiotowy Umowy oznacza, że skutki wejścia jej w życie mogą mieć wpływ na fundusze ubezpieczeniowe, tj.: Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz Fundusz Emerytalno-Rentowy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W tym kontekście można wyróżnić dwie grupy czynników, tj.:

- czynniki, które mogą spowodować wzrost wydatków funduszy ubezpieczeniowych oraz
- czynniki, które nie wpłyną na wydatki funduszy ubezpieczeniowych, zmniejszą te wydatki lub spowodują wzrost dochodów funduszy.

Analizując pierwszą grupę czynników, należy wskazać, że:

- wejście w życie Umowy może spowodować wzrost kosztów wypłaty świadczeń należnych z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych, do których prawo, bez wejścia w życie Umowy, nie powstałoby. Kwestia ta dotyczy osób objętych tzw. „starym systemem emerytalnym”, które posiadają okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce, ale w wymiarze zbyt krótkim dla przyznania prawa do polskich świadczeń długoterminowych (emerytur, rent). Po wejściu w życie Umowy i zastosowaniu zasady sumowania okresów, część z tych osób może uzyskać prawo do polskich świadczeń emerytalno-rentowych¹⁹⁾,
- wejście w życie Umowy może generować koszty transferu świadczeń do miejsca zamieszkania osoby do nich uprawnionej, zamieszkałej na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Oczywiście liczba osób posiadających polskie i indyjskie okresy ubezpieczenia, która po ich zsumowaniu uzyska prawo do polskich świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie jest znana. W związku z tym precyzyjne wskazanie poziomu wydatków związanych z przyznaniem prawa do tych świadczeń trudno jest przewidzieć. Jednakże, na podstawie zgromadzonych danych oraz przyjętych założeń dotyczących populacji potencjalnych osób uprawnionych do świadczeń, szacunkowy koszt wypłaty polskich świadczeń przyznanych z zastosowaniem polsko-indyjskiej Umowy (emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych, rent z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, jednorazowych odszkodowań z tytułu

¹⁹⁾ Osobom, które spełniały warunki do nabycia prawa do pełnej polskiej emerytury, na ich wniosek, emerytury te były i są przyznawane i wypłacane.

wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zasiłków pogrzebowych), w warunkach finansowych 2024 r.²⁰⁾, wyniósłby²¹⁾:

- w wariantcie pesymistycznym – 18,9 mln zł,
- w wariantcie umiarkowanym – 18,7 mln zł,
- w wariantcie optymistycznym – 18,6 mln. zł.

W ocenie Ministerstwa powyższe szacunki pozostają aktualne także w warunkach finansowych 2025 r.

Analizując drugą grupę czynników, należy wskazać, że:

- wejście w życie Umowy nie spowoduje wzrostu wydatków funduszy ubezpieczeniowych w odniesieniu do osób objętych tzw. „nowym systemem emerytalnym”. Polska instytucja ubezpieczeniowa będzie zobowiązana do wypłaty świadczeń za okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce, a uzyskanie do nich prawa nie jest zależne od konieczności osiągnięcia określonego stażu ubezpieczeniowego. To oznacza, że w przypadku świadczeń przyznawanych tej grupie osób nie będzie zachodziła potrzeba sumowania okresów ubezpieczenia, w celu uzyskania prawa do polskiego świadczenia. W efekcie nie wpłynie to na zwiększenie grupy osób uprawnionych do polskich świadczeń emerytalnych, a jedynie będzie stanowiło realizację zobowiązań wynikających z faktu przynależności do polskiego systemu ubezpieczenia społecznego i opłacania składek ubezpieczeniowych;
- liczba obywateli Indii podejmujących legalne zatrudnienie w Polsce stale rośnie i tym samym wpływa na wzrost odprowadzanych, do polskiego systemu, składek ubezpieczeniowych, czyli wzrost dochodów funduszy ubezpieczeniowych²²⁾. Rośnie także liczba zezwoleń na pracę wydawanych dla obywateli Indii²³⁾.

²⁰⁾ Przy założeniu, że Umowa weszłaby w życie 1 stycznia 2024 r., co nie nastąpiło.

²¹⁾ „Oszacowanie kosztów wynikających z finansowania wybranych świadczeń” opracowane przez Departament Analiz Ekonomicznych Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27 marca 2023 r., znak: DSZ-I.533.1.14.2022.JK.

²²⁾ Patrz przypis nr 4.

²³⁾ W kolejnych latach liczba zezwoleń na pracę wydanych obywatelom Indii była następująca: w 2018 r. – 8373, w 2019 r. – 8052, w 2020 r. – 8233, w 2021 r. – 15 326, w 2022 r. – 41 640, w 2023 r. – 45 998, w 2024 (do 30 czerwca) – 18 632. Łącznie w latach 2018–2024 (do 30 czerwca) wdano 146 254 zezwolenia. Obywatele Indii, zgodnie z danymi MRPiPS na temat wydanych zezwoleń na pracę, w ostatnich latach są bardzo często poszukiwanymi pracownikami. Szczególne nasilenie widoczne było w latach 2022–2024, a w samym 2024 r. 11% wszystkich zezwoleń na pracę wydanych w tym okresie dotyczyło obywateli Indii. Niemal 60% zezwoleń na pracę w latach 2018–2023 wydawanych było na okres od roku do trzech lat. Zdecydowana większość zezwoleń

Oczywiście rozważania na temat wpływu regulacji polsko-indyjskiej Umowy na dochody i wydatki funduszy ubezpieczeniowych zostały oparte na szeregu założeniach, które w rzeczywistości nie muszą przybrać zakładanych wielkości. Można jednak przyjąć, że nawet przy pewnych odchyleniach od przyjętych założeń związanie się polsko-indyjską Umową nie spowoduje istotnych kosztów dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytur Pomostowych oraz Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Ewentualne wydatki funduszy ubezpieczeniowych zostaną sfinansowane w ramach planu finansowego każdego z wymienionych Funduszy, przy czym z uwagi na procedurę obowiązującą w zakresie ratyfikacji i wejścia w życie Umowy, wydatki te obciążą fundusze ubezpieczeniowe nie wcześniej niż w II kwartale 2025 r.

Podsumowując kwestię skutków finansowych związania Polski Umową o zabezpieczeniu społecznym z Indiami, należy stwierdzić, że:

- biorąc pod uwagę zakres przedmiotowy Umowy, jej wejście w życie nie będzie miało wpływu na wydatki budżetu państwa ani wydatki jednostek samorządu terytorialnego,
- uwzględniając potencjalnie niewielką grupę osób, do której mogłaby mieć zastosowanie zasada sumowania okresów, proponowane w Umowie uregulowania, w myśl których każda z Umawiających się Stron płaci za własne okresy ubezpieczenia oraz obowiązujące w Polsce przepisy w zakresie tzw. „nowego systemu emerytalnego” można założyć, że związanie się polsko-indyjską Umową nie wpłynie istotnie na wzrost wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytur Pomostowych oraz Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- z uwagi na procedurę obowiązującą w zakresie ratyfikacji i wejścia w życie Umowy, ewentualne skutki finansowe związania się polsko-indyjską Umową będą mogły stanowić obciążenie nie wcześniej niż w II kwartale 2025 r.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że zadania związane z realizacją Umowy nie spowodują skutków finansowych dla sektora finansów publicznych, będą realizowane w ramach corocznie ustalonego w ustawie budżetowej limitu wydatków we właściwej części

dotyczyła pracy mężczyzn (95%). Większość obywateli Indii zatrudnionych jest na umowę zlecenie (ponad 70% w 2024 r.). Biorąc pod uwagę sekcję PKD, dominują: przetwórstwo przemysłowe, działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, budownictwo, transport i gospodarka magazynowa, informacja i komunikacja. Obywatele Indii pracują najczęściej jako: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, pracownicy wykonujący prace proste, operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, specjaliści.

budżetowej i właściwych planów finansowych oraz nie będą podstawą do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa na ten cel (bez angażowania dodatkowych środków budżetu państwa ponad limit dysponenta).

Skutki polityczne:

Związanie Umawiających się Stron omawianą Umową będzie stanowiło realizację punktu 20. Planu działania (2024–2028) na rzecz realizacji Partnerstwa Strategicznego pomiędzy Polską i Indiami. Należy je zatem również odczytywać jako przejaw szerszego procesu intensyfikacji relacji politycznych pomiędzy Polską a Indiami, którego ramy zostały nakreślone przez premierów Polski i Indii dnia 22 sierpnia 2024 r. we wspólnym oświadczeniu o ustanowieniu Partnerstwa Strategicznego pomiędzy oboma państwami.

Skutki prawne:

Związanie Umawiających się Stron omawianą Umową stworzy opartą na standardach międzynarodowych podstawę prawną do bezpośredniej współpracy Stron w obszarze zabezpieczenia społecznego. Umowa będzie stanowić podstawę prawną do przyznawania prawa do świadczeń objętych jej zakresem przedmiotowym, należnych po uwzględnieniu polskich i indyjskich okresów ubezpieczenia.

4. Tryb związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową

Z uwagi na postanowienia art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, polsko-indyjska Umowa o zabezpieczeniu społecznym będzie miała rangę umowy międzypaństwowej, przy czym ratyfikacja nastąpi za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie (tzw. duża ratyfikacja). Umowa zawiera postanowienia dotyczące zabezpieczenia społecznego, które w polskim porządku prawnym stanowią materię regulowaną ustawowo. Niektóre z jej postanowień przewidują ponadto rozwiązania odbiegające od tych zawartych w ustawodawstwie polskim. Dotyczy to m.in. możliwości sumowania polskich oraz indyjskich okresów ubezpieczenia, w celu przyznania prawa do świadczeń oraz możliwości dokonywania wypłaty należnych świadczeń osobom uprawnionym mającym miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Związanie Rzeczypospolitej Polskiej Umową nastąpi zatem w trybie określonym w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych²⁴⁾. Umowa zostanie zawarta na czas nieokreślony.

1) podmioty prawa krajowego, których dotyczy Umowa

Umowa będzie miała zastosowanie do osób zatrudnionych, osób prowadzących działalność na własny rachunek (w tym rolników i domowników), ubezpieczonych każdej z Umawiających się Stron, członków ich rodzin oraz osób pozostałych przy życiu po tych osobach. Postanowienia Umowy będą miały znaczenie dla osób fizycznych w zakresie uzyskiwania prawa do świadczeń pieniężnych z tytułu: starości, niezdolności do pracy, wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zgonu, a także w zakresie obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

Umowa nie dotyczy bezpośrednio osób prawnych, ale rozwiązania w niej przyjęte mogą przyczynić się do poprawy sytuacji polskich osób prawnych prowadzących działalność na terytorium Indii. Postanowienia Umowy będą sprzyjały współpracy gospodarczej, jak też ułatwią swobodny przepływ osób.

2) sposób, w jaki Umowa dotyczy spraw uregulowanych w prawie wewnętrznym

Postanowienia Umowy odnoszą się do spraw uregulowanych w następujących ustawach:

- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350),
- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631 i 1674),
- ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1113),
- ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 257),
- ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 197),
- ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1696).

²⁴⁾ Dz. U. z 2020 r. poz. 127.

3) środki prawne, jakie powinny zostać przyjęte w celu wykonania Umowy

Wejście w życie Umowy nie pociągnie za sobą konieczności dokonywania zmian w polskim ustawodawstwie wewnętrznym. Wymogiem niezbędnym, zgodnie z art. 17 pkt 1 Umowy, jest wyłącznie zawarcie przez Umawiające się Strony Porozumienia Administracyjnego (wykonawczego) w sprawie stosowania Umowy. Porozumienie Administracyjne zostało podpisane w Warszawie w dniu 25 listopada 2024 r. i wejdzie w życie wraz z wejściem w życie Umowy.

UMOWA
MIĘDZY
RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ
A
REPUBLIKĄ INDII
O ZABEZPIECZENIU SPOŁECZNYM

Rzeczpospolita Polska

i

Republika Indii

zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”,
pragnąc uregulować wzajemne stosunki między obu Państwami
w zakresie zabezpieczenia społecznego uzgodniły, co następuje:

CZĘŚĆ I POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1 Definicje

1. W niniejszej Umowie poniższe pojęcia mają następujące znaczenie:
 - 1) „ustawodawstwo” - ustawy oraz inne przepisy prawne, które regulują dziedziny zabezpieczenia społecznego wymienione w artykule 2 niniejszej Umowy;
 - 2) „władza właściwa”:
 - a) w Rzeczypospolitej Polskiej - ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;
 - b) w Republice Indii - Ministerstwo Spraw Zagranicznych;
 - 3) „instytucja właściwa” - instytucję upoważnioną do stosowania ustawodawstwa;
 - 4) „instytucja łącznikowa” - instytucję zapewniającą koordynację i wymianę informacji między instytucjami Umawiających się Stron w celu stosowania niniejszej Umowy;
 - 5) „zamieszkanie” - miejsce stałego zamieszkania, zgodnie z przepisami prawnymi każdej z Umawiających się Stron;
 - 6) „pobyt” - miejsce czasowego pobytu;
 - 7) „okres ubezpieczenia” - okresy składowe, okresy zatrudnienia lub okresy pracy na własny rachunek, określone lub uznane za takie przez ustawodawstwo, zgodnie z którym zostały one przebyte oraz okresy z nimi zrównane, zgodnie z ustawodawstwem Umawiającej się Strony;
 - 8) „ubezpieczony” - osobę, która jest lub była ubezpieczona zgodnie z ustawodawstwem Umawiającej się Strony;
 - 9) „świadczenia” - emerytury, renty oraz inne świadczenia pieniężne przewidziane przez ustawodawstwo Umawiającej się Strony, w tym wszelkie dodatki i podwyżki;
 - 10) „przekazywanie drogą elektroniczną” - przekazywanie danych za pomocą sprzętu elektronicznego do przetwarzania danych (włącznie z kompresją cyfrową) z wykorzystaniem przekazu kablowego, radiowego, technologii optycznych lub jakichkolwiek innych środków elektromagnetycznych.
2. Inne pojęcia użyte w niniejszej Umowie mają znaczenie nadane im w ustawodawstwie każdej z Umawiających się Stron.

Artykuł 2

Zakres przedmiotowy

1. Niniejszą Umowę stosuje się:
 - 1) w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej - do ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia społecznego rolników dotyczącego:
 - a) obowiązkowego ubezpieczenia,
 - b) emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych,
 - c) jednorazowych odszkodowań oraz rent z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - d) zasiłków pogrzebowych;
 - 2) w odniesieniu do Republiki Indii - do indyjskiego ustawodawstwa dotyczącego:
 - a) emerytur oraz rent rodzinnych dla pracowników,
 - b) rent z tytułu trwałej całkowitej niezdolności do pracy dla osób zatrudnionych.
2. Niniejszą Umowę stosuje się również do wszystkich ustaw i innych przepisów prawnych, zmieniających lub uzupełniających ustawodawstwo.
3. Niniejszej Umowy nie stosuje się do ustaw ani innych przepisów prawnych, które rozszerzają istniejące ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony na nowe kategorie świadczeniobiorców, jeżeli władza właściwa tej Umawiającej się Strony zawiadomi władzę właściwą drugiej Umawiającej się Strony, w ciągu sześciu miesięcy od daty ogłoszenia takich nowych ustaw lub innych przepisów prawnych, o tym że nie przewiduje się takiego rozszerzenia niniejszej Umowy.

Artykuł 3

Zakres podmiotowy

Niniejszą Umowę stosuje się do:

- 1) osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu jednej lub obu Umawiających się Stron;
- 2) innych osób, w takim zakresie w jakim ich prawa pochodzą od praw osób, o których mowa w punkcie 1.

Artykuł 4

Równe traktowanie

Jeżeli niniejsza Umowa nie stanowi inaczej, osoby, do których stosują się postanowienia niniejszej Umowy, podlegają obowiązkowi i korzystają z uprawnień wynikających z ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony na tych samych warunkach, co obywatele tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 5

Transfer świadczeń

1. Jeżeli niniejsza Umowa nie stanowi inaczej, świadczenia przysługujące na podstawie ustawodawstwa jednej Umawiającej się Strony nie mogą ulec zmniejszeniu, zawieszeniu, uchyleniu lub wstrzymaniu z tego powodu, że uprawniony zamieszkuje na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.
2. Postanowień ustępu 1 nie stosuje się w przypadku Rzeczypospolitej Polskiej do świadczeń przyznawanych w szczególnym trybie oraz w drodze wyjątku.
3. Świadczenia przysługujące na mocy niniejszej Umowy, do których jest uprawniona osoba zamieszkała w państwie trzecim, są wypłacane na tych samych warunkach, jak własnym ubezpieczonym, zamieszkałym w państwie trzecim.

CZĘŚĆ II

USTAWODAWSTWO WŁAŚCIWE

Artykuł 6

Zasady ogólne

Jeżeli niniejsza Umowa nie stanowi inaczej:

- 1) osoba zatrudniona na terytorium Umawiającej się Strony podlega, w odniesieniu do tego zatrudnienia, wyłącznie ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony;
- 2) osoba pracująca na własny rachunek na terytorium Umawiającej się Strony podlega, w odniesieniu do tej pracy, wyłącznie ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 7

Zasady szczególne

1. Jeżeli osoba zatrudniona przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium jednej Umawiającej się Strony, zostanie wysłana na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, w celu wykonywania pracy na rzecz tego pracodawcy lub jednostki z nim związanej, podlega ona ustawodawstwu pierwszej Umawiającej się Strony, pod warunkiem że przewidywany okres wysłania jest nie dłuższy niż 60 miesięcy.
2. Podróżujący personel przedsiębiorstwa transportowego lub linii lotniczej, działających na terytoriach obu Umawiających się Stron, podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium przedsiębiorstwo lub linia lotnicza ma siedzibę.
3. Osoba zatrudniona na pokładzie statku pływającego pod banderą Umawiającej się Strony podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony.

4. Urzędnicy i osoby z nimi zrównane podlegają ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, której administracja ich zatrudnia.
5. Członkowie personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych podlegają postanowieniom Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych z dnia 18 kwietnia 1961 roku oraz Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach konsularnych z dnia 24 kwietnia 1963 roku.

Artykuł 8 Wyjątki

Władze właściwe obu Umawiających się Stron lub wyznaczone przez nie instytucje mogą, za obopólną zgodą, ustalić wyjątki od postanowień artykułów 6 i 7 ustępy 1 - 4 w odniesieniu do jakiejkolwiek osoby lub grupy osób, w ich interesie.

CZĘŚĆ III POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ŚWIADCZEŃ

ROZDZIAŁ 1 Emerytury i renty

Artykuł 9 Sumowanie okresów ubezpieczenia

1. Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony uzależnia nabycie, zachowanie lub przywrócenie prawa do emerytury lub renty od przebycia określonego okresu ubezpieczenia, to instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony uwzględnia, jeżeli to konieczne, okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, tak jakby zostały przebyte zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, jeżeli okresy te się nie pokrywają.
2. Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony uzależnia nabycie prawa do emerytury lub renty od przebycia pewnego okresu ubezpieczenia w zawodzie objętym ubezpieczeniem w systemie specjalnym lub od wykonywania określonego zatrudnienia, to okresy ubezpieczenia przebyte w tym zawodzie lub zatrudnieniu zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony są uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty.
3. Jeżeli po uwzględnieniu okresów, o których mowa w ustępie 1, ubezpieczony nie nabywa prawa do emerytury lub renty, instytucja właściwa Umawiającej się Strony uwzględnia okres ubezpieczenia przebyty w państwie trzecim, z którym obie Umawiające się Strony są związane międzynarodową umową przewidującą sumowanie okresów ubezpieczenia.

Artykuł 10
Okresy ubezpieczenia krótsze niż 12 miesięcy

1. Jeżeli okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony są krótsze niż 12 miesięcy i na podstawie tych okresów nie powstaje prawo do emerytury lub renty zgodnie z tym ustawodawstwem, to instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony nie przyznaje emerytury lub renty.
2. Nie naruszając postanowień ustępu 1, okresy ubezpieczenia krótsze niż 12 miesięcy, przebyte zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron, są uwzględniane przez instytucję właściwą tej Umawiającej się Strony, w której po zsumowaniu tych okresów, powstanie prawo do emerytury lub renty.

Artykuł 11
Zrównanie faktów i zdarzeń

Fakty i zdarzenia, które mają wpływ na nabycie, zawieszenie lub wysokość emerytury lub renty, które zaistniały na terytorium jednej Umawiającej się Strony, są uwzględniane tak, jakby zaistniały na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 12
Emerytury i renty bez sumowania okresów ubezpieczenia

Jeżeli osoba spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury lub renty zgodnie z ustawodawstwem Umawiającej się Strony, bez uwzględnienia okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, to instytucja właściwa ustala prawo do emerytury i renty i oblicza jej wysokość wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

Artykuł 13
Emerytury i renty z sumowaniem okresów ubezpieczenia

1. Jeżeli zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron prawo do emerytury lub renty przysługuje po zastosowaniu postanowień artykułu 9 niniejszej Umowy, instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony ustala emeryturę lub rentę w następujący sposób:
 - 1) oblicza teoretyczną wysokość emerytury lub renty, należną w przypadku, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia zostały przebyte zgodnie z ustawodawstwem, które stosuje;
 - 2) na podstawie teoretycznej wysokości, o której mowa w punkcie 1, określa rzeczywistą wysokość emerytury lub renty w oparciu o proporcję okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem, które stosuje, do sumy wszystkich przebytych okresów ubezpieczenia.
2. Przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty instytucja właściwa każdej z Umawiających się Stron uwzględnia wyłącznie wynagrodzenie uzyskane zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję oraz składki odprowadzone zgodnie tym ustawodawstwem.

ROZDZIAŁ 2

Wypadki przy pracy i choroby zawodowe

Artykuł 14

Prawo do świadczeń

1. Prawo do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej ustala się zgodnie z ustawodawstwem, które miało zastosowanie w chwili zaistnienia wypadku albo w czasie wykonywania pracy, w wyniku której powstała choroba zawodowa.
2. Jeżeli przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej, zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron, jest uzależnione od stwierdzenia tej choroby po raz pierwszy na terytorium tej Umawiającej się Strony, warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli choroba ta została stwierdzona po raz pierwszy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.
3. Jeżeli przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej, zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, jest uzależnione od wykonywania pracy, która tę chorobę spowodowała, przez określony czas, właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony uwzględnia także okres wykonywania tego samego rodzaju pracy zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 15

Pogłębienie się choroby zawodowej

1. Jeżeli prawo do świadczenia z tytułu choroby zawodowej powstało zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony ponosi odpowiedzialność za wypłatę świadczenia z tytułu pogłębienia się choroby zawodowej nawet, jeżeli to pogłębienie nastąpiło w chwili, gdy ubezpieczony podlegał ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli nie wykonywał tam pracy narażającej na chorobę zawodową.
2. W przypadku pogłębienia się choroby zawodowej u osoby otrzymującej świadczenie z tytułu choroby zawodowej zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, podczas wykonywania pracy, która może spowodować chorobę zawodową, na terytorium drugiej Umawiającej się Strony:
 - 1) instytucja właściwa pierwszej Umawiającej się Strony nadal wypłaca przyznane świadczenie, nie uwzględniając pogłębienia się choroby zawodowej;
 - 2) instytucja właściwa drugiej Umawiającej się Strony, której ustawodawstwu podlegał ubezpieczony w czasie wykonywania pracy mogącej spowodować pogłębienie się choroby zawodowej, przyznaje świadczenie w wysokości różnicy między wysokością świadczenia, które przysługuje po pogłębieniu się choroby zawodowej, a wysokością świadczenia, które przysługiwałoby przed pogłębieniem się choroby zawodowej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

ROZDZIAŁ 3

Zasiłki pogrzebowe

Artykuł 16

Ustalanie prawa

1. Prawo do zasiłku pogrzebowego ustala instytucja właściwa Umawiającej się Strony, której ustawodawstwo miało zastosowanie do osoby zatrudnionej, osoby pracującej na własny rachunek, emeryta lub rencisty w chwili śmierci.
2. Jeżeli w wyniku śmierci emeryta lub rencisty pobierającego świadczenia na podstawie ustawodawstwa każdej z Umawiających się Stron, prawo do zasiłku pogrzebowego przysługuje zgodnie z ustawodawstwem obu Umawiających się Stron, zasiłek pogrzebowy przyznaje instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium emeryt lub rencista zamieszkiwał w chwili śmierci.
3. Jeżeli emeryt lub rencista, o którym mowa w ustępie 2, nie zamieszkiwał w chwili śmierci na terytorium żadnej z Umawiających się Stron, prawo do zasiłku pogrzebowego ustala instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium zostały przebyte ostatnie okresy ubezpieczenia.
4. Postanowienia ustępów 1, 2 i 3 stosuje się odpowiednio do osób, o których mowa w artykule 3 punkt 2 niniejszej Umowy.

CZĘŚĆ IV

POSTANOWIENIA RÓŻNE

Artykuł 17

Uprawnienia władz właściwych

Władze właściwe w celu realizacji niniejszej Umowy:

- 1) uzgodnią w porozumieniu administracyjnym sposoby stosowania niniejszej Umowy;
- 2) wyznaczą instytucje łącznikowe i instytucje właściwe w celu ułatwienia i przyspieszenia stosowania postanowień niniejszej Umowy;
- 3) wymieniają informacje dotyczące zmian ustawodawstwa Umawiającej się Strony, które mogą mieć wpływ na stosowanie niniejszej Umowy.

Artykuł 18

Pomoc administracyjna i prawna

1. Władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe Umawiających się Stron udzielają sobie wzajemnie pomocy przy wykonywaniu postanowień niniejszej Umowy. Pomoc ta jest bezpłatna, chyba że władze właściwe ustalą, że dokonywany będzie zwrot niektórych kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

2. Dokumenty lub zaświadczenia wydawane przez władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe jednej Umawiającej się Strony są uznawane przez władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 19

Ochrona danych osobowych

1. Wszelkie informacje umożliwiające identyfikację osoby fizycznej stanowią dane osobowe. Dane osobowe podlegają ochronie przez przepisy prawne każdej z Umawiających się Stron.
2. Władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe każdej z Umawiających się Stron mogą wymieniać wszelkie dane osobowe niezbędne do stosowania niniejszej Umowy.
3. Dane osobowe przekazane władzy właściwej, instytucji łącznikowej i instytucji właściwej jednej z Umawiających się Stron, mogą być wykorzystywane wyłącznie w celu stosowania niniejszej Umowy.
4. Umawiająca się Strona może wykorzystać dane osobowe do innych celów niż wskazany w ustępie 3, za zgodą osoby zainteresowanej, albo bez jej zgody, w przypadku gdy wykorzystanie danych w sposób oczywisty działa na korzyść osoby zainteresowanej.
5. Dane osobowe przekazane, w związku ze stosowaniem niniejszej Umowy, władzy właściwej, instytucji łącznikowej i instytucji właściwej jednej z Umawiających się Stron mogą zostać przekazane innej instytucji tej Umawiającej się Strony tylko w celu stosowania niniejszej Umowy.
6. Przekazanie danych osobowych zgodnie z ustępem 5 może nastąpić za zgodą osoby zainteresowanej albo bez jej zgody wyłącznie w przypadku gdy przekazanie danych w sposób oczywisty działa na korzyść osoby zainteresowanej.
7. Władze właściwe, instytucje łącznikowe, instytucje właściwe i inne instytucje każdej z Umawiających się Stron gwarantują w trakcie przekazywania danych osobowych, o których mowa w ustępie 2, i ich przetwarzania stosowanie środków zapewniających ochronę tych danych przed ich nieuprawnionym dostępem, zmianami i przekazywaniem.
8. W celu realizacji ustępu 7 Umawiające się Strony postanawiają, że władze właściwe, instytucje łącznikowe, instytucje właściwe i inne instytucje każdej z Umawiających się Stron, które otrzymały dane osobowe, mają obowiązek:
 - 1) wdrożyć odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, aby zapewnić stopień bezpieczeństwa odpowiadający ryzyku naruszenia praw i wolności osób o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia i wadze zagrożenia, w szczególności wynikającym z przypadkowego lub niezgodnego z prawem zniszczenia, utraty, modyfikacji, nieuprawnionego ujawnienia lub nieuprawnionego dostępu do danych przesyłanych, przechowywanych lub w inny sposób przetwarzanych;

- 2) zapewnić, aby wszystkie osoby działające z upoważnienia władzy właściwej, instytucji łącznikowej, instytucji właściwej i innej instytucji każdej z Umawiających się Stron, które mają dostęp do danych osobowych, przetwarzały je wyłącznie na polecenie tej władzy właściwej, instytucji łącznikowej, instytucji właściwej lub innej instytucji.
9. Władza właściwa, instytucja łącznikowa, instytucja właściwa i inna instytucja Umawiającej się Strony jest zobowiązana do informowania osoby, której dane osobowe są przetwarzane na podstawie niniejszej Umowy, o:
 - 1) instytucji właściwej realizującej postanowienia niniejszej Umowy;
 - 2) celach przetwarzania danych osobowych oraz podstawie prawnej przetwarzania danych osobowych;
 - 3) kategoriach przetwarzanych danych osobowych;
 - 4) instytucjach, którym dane osobowe będą przekazywane w celu realizacji postanowień niniejszej Umowy;
 - 5) okresie, przez który dane osobowe będą przechowywane;
 - 6) prawie do żądania dostępu do swoich danych osobowych, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania danych;
 - 7) prawie do cofnięcia zgody na przetwarzanie danych;
 - 8) prawie do odwołania się do właściwego niezależnego organu administracyjnego lub sądu Umawiającej się Strony, w przypadku naruszenia praw związanych z przetwarzaniem danych osobowych.
10. Władza właściwa, instytucja łącznikowa, instytucja właściwa i inna instytucja Umawiającej się Strony, której przekazano dane, o których mowa w ustępie 3, podejmuje niezbędne środki, aby dane te były aktualne, pełne i dokładne dla realizacji celów, dla których je zgromadzono. W miarę potrzeby dane te są korygowane, a dane zgromadzone lub przechowywane w sposób nieuprawniony w świetle obowiązujących przepisów prawnych są niszczone. Na wniosek Umawiającej się Strony, która przekazała dane osobowe, niszczone są również te dane, których przekazanie jest zabronione na mocy przepisów prawnych tej Umawiającej się Strony.
11. Dane osobowe uzyskane przez Umawiającą się Stronę w związku ze stosowaniem niniejszej Umowy zostają zniszczone po osiągnięciu celów, dla których je zgromadzono lub wykorzystano. Władze właściwe, instytucje łącznikowe, instytucje właściwe i inne instytucje każdej z Umawiających się Stron stosują bezpieczne środki umożliwiające całkowite zniszczenie danych i zapewniają ochronę danych osobowych przeznaczonych do zniszczenia.
12. Na wniosek zgłoszony władzy właściwej, instytucji łącznikowej lub instytucji właściwej Umawiającej się Strony osoba zainteresowana ma prawo zostać poinformowana o przekazaniu danych, o których mowa w ustępie 3, i ich wykorzystaniu do celów innych niż stosowanie niniejszej Umowy. Osoba zainteresowana może również uzyskać dostęp do danych osobowych jej dotyczących i zażądać ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, bądź wnieść sprzeciw wobec przetwarzania danych osobowych.
13. Władze właściwe Umawiających się Stron lub instytucje przez nie upoważnione informują się wzajemnie o wszelkich zmianach w przepisach prawnych dotyczących ochrony danych osobowych, jeżeli zmiany te mają wpływ na stosowanie niniejszej Umowy.

14. Umawiające się Strony są zobowiązane do wzajemnego informowania się o naruszeniu ochrony danych osobowych przekazanych na podstawie niniejszej Umowy, jeżeli może ono powodować wysokie ryzyko naruszenia praw i wolności osób, których dane są przetwarzane.
15. Umawiające się Strony są zobowiązane do podjęcia wszelkich możliwych działań w celu zapobieżenia skutkom naruszenia, o którym mowa w ustępie 14, oraz zapewniania realizacji praw osób, których dane osobowe zostały przekazane.
16. Osoby, których dane osobowe są przetwarzane na podstawie niniejszej Umowy, mają prawo odwołania się do niezależnego organu administracyjnego lub sądu Umawiającej się Strony, w przypadku gdy uznają, że ich dane osobowe przekazane na podstawie niniejszej Umowy są lub były przetwarzane nieprawidłowo lub ich prawa związane z przetwarzaniem danych osobowych zostały naruszone.
17. Postanowienia ustępu 3 i ustępów następnych stosuje się, w niezbędnym zakresie, wobec innych danych chronionych, uzyskanych w trakcie stosowania niniejszej Umowy lub w związku z niniejszą Umową.

Artykuł 20

Zwolnienia z opłat i uwierzytelnień

1. Jeżeli ustawodawstwo Umawiającej się Strony przewiduje, że wniosek, dokument lub zaświadczenie nie podlega lub jest zwolnione całkowicie lub częściowo od opłat, odnosi się to w takim samym zakresie do wszelkich wniosków, dokumentów i zaświadczeń przedkładanych zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.
2. Wszelkie wnioski, dokumenty i zaświadczenia pisemne, niezbędne do stosowania niniejszej Umowy, nie wymagają uwierzytelnienia przez władze dyplomatyczne i konsularne.

Artykuł 21

Składanie dokumentów

1. Wnioski, odwołania od decyzji oraz oświadczenia składane władzy właściwej, instytucji łącznikowej lub instytucji właściwej jednej Umawiającej się Strony są uważane za złożone w tym samym terminie władzy właściwej, instytucji łącznikowej lub instytucji właściwej drugiej Umawiającej się Strony.
2. Wniosek o przyznanie świadczeń zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, jest uważany za wniosek o przyznanie odpowiednich świadczeń zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, chyba że wnioskodawca wystąpi o odroczenie ustalenia prawa do emerytury zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 22

Przekazywanie drogą elektroniczną

1. Informacje i dokumenty mogą być przekazywane między instytucjami właściwymi lub instytucjami łącznikowymi drogą elektroniczną. W takim przypadku uznaje się je za równoważne z informacjami i dokumentami papierowymi i nie wymagają dodatkowej autoryzacji.

2. Informacje i dokumenty przekazane taką drogą stanowią dowody w postępowaniach z zakresu zabezpieczenia społecznego w ramach zakresu przedmiotowego niniejszej Umowy.
3. Przekazywanie informacji drogą elektroniczną dotyczy przekazywania w sprawach indywidualnych, jak również masowego przekazywania informacji odnoszących się do więcej niż jednej osoby objętej zakresem niniejszej Umowy.

Artykuł 23 **Badania lekarskie**

1. Badania lekarskie osób zamieszkałych lub przebywających na terytorium drugiej Umawiającej się Strony przeprowadza instytucja miejsca zamieszkania lub pobytu na wniosek i na koszt instytucji właściwej.
2. Koszty badań lekarskich nie są zwracane, jeżeli są one wykonywane dla instytucji obu Umawiających się Stron.

Artykuł 24 **Język komunikacji**

1. Dla celów stosowania niniejszej Umowy władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe Umawiających się Stron posługują się językiem urzędowym każdej z Umawiających się Stron lub językiem angielskim.
2. Władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe jednej Umawiającej się Strony nie mogą odrzucić wniosków, odwołań ani innych, skierowanych do nich, dokumentów z tego powodu, że zostały sporządzone w języku urzędowym drugiej Umawiającej się Strony lub w języku angielskim.

Artykuł 25 **Wypłata świadczeń**

1. Instytucje właściwe Umawiającej się Strony wypłacają świadczenia pieniężne na mocy niniejszej Umowy bezpośrednio osobom uprawnionym, zamieszkałym na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, w walucie urzędowej swojego państwa, a w przypadku braku wymienialności tej waluty w innej walucie swobodnie wymienialnej.
2. W przypadku wprowadzenia przez Umawiającą się Stronę kontroli walut lub innych podobnych środków, które ograniczą wypłaty, przelewy lub transfery środków lub instrumentów finansowych osobom przebywającym poza terytorium tej Umawiającej się Strony, bezzwłocznie zastosuje ona środki zapewniające wypłatę wszelkich kwot, które muszą być wypłacone zgodnie z niniejszą Umową osobom wymienionym w artykule 3 niniejszej Umowy, które mają miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 26

Rozstrzyganie sporów

Wszelkie spory lub różnice wynikające z interpretacji, wdrażania lub stosowania któregokolwiek z postanowień niniejszej Umowy będą rozstrzygane polubownie w drodze konsultacji lub negocjacji między władzami właściwymi Umawiających się Stron.

Artykuł 27

Przegląd umowy

Jeżeli Umawiająca się Strona zwróci się o spotkanie w celu dokonania przeglądu niniejszej Umowy, Umawiające się Strony spotkają się w tym celu w dowolnym wspólnie uzgodnionym miejscu.

Artykuł 28

Zmiany Umowy

Zmiany do niniejszej Umowy mogą być przyjmowane przez Umawiające się Strony w drodze wymiany not urzędowych. Zmiany te wchodzi w życie zgodnie z procedurą określoną w artykule 31.

CZĘŚĆ V

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 29

Postanowienia przejściowe

1. Niniejsza Umowa nie przyznaje żadnych praw do wypłaty świadczeń za jakiegokolwiek okres poprzedzający dzień wejścia w życie niniejszej Umowy.
2. Przy ustalaniu prawa do świadczeń zgodnie z niniejszą Umową uwzględniane są także okresy ubezpieczenia, przebyte zgodnie z ustawodawstwem Umawiających się Stron przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy.
3. Z zastrzeżeniem ustępu 1 niniejsza Umowa ma zastosowanie także do zdarzeń ubezpieczeniowych, które wystąpiły przed dniem jej wejścia w życie, pod warunkiem że zobowiązania wynikające z tych zdarzeń nie zostały wcześniej uregulowane.
4. Świadczenia przyznane przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy mogą być, na wniosek zainteresowanego, ponownie ustalone zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy, jeżeli zmiana wynika wyłącznie z postanowień niniejszej Umowy. Takie ponowne ustalenie nie może spowodować zmniejszenia kwoty świadczenia.
5. W przypadku zastosowania artykułu 7 niniejszej Umowy do osób wysłanych na terytorium Umawiającej się Strony przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy uznaje się, że okresy zatrudnienia wymienione w tym artykule rozpoczną się w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 30
Okres obowiązywania Umowy

1. Niniejsza Umowa zawarta zostaje na czas nieokreślony. Każda z Umawiających się Stron może wypowiedzieć niniejszą Umowę, w drodze pisemnej notyfikacji, nie później niż na sześć miesięcy przed upływem danego roku kalendarzowego. W takim przypadku niniejsza Umowa utraci moc z końcem tego roku.
2. W przypadku wypowiedzenia niniejszej Umowy wszelkie prawa nabyte na mocy jej postanowień zostaną zachowane.
3. Wnioski złożone przed dniem utraty mocy niniejszej Umowy zostaną rozpatrzone zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.

Artykuł 31
Wejście w życie Umowy

Niniejsza Umowa wchodzi w życie w pierwszym dniu trzeciego miesiąca, który nastąpi po dniu otrzymania późniejszej z not, w których Umawiające się Strony powiadomią się wzajemnie o zakończeniu wewnątrzpaństwowych procedur prawnych wymaganych do wejścia w życie niniejszej Umowy.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, należycie do tego upoważnieni przez swoje rządy, podpisali niniejszą Umowę.

Podpisano w Warszawie dnia 25 listopada roku 2024
w dwóch oryginalnych egzemplarzach, każdy w językach polskim, hindi i angielskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne. W przypadku różnic interpretacyjnych, tekst w języku angielskim uważany będzie za rozstrzygający.

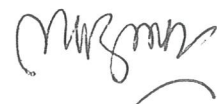
W IMIENIU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Nazwisko:
Pan Sebastian Gajewski

Stanowisko:
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rodziny
Pracy i Polityki Społecznej

W IMIENIU
REPUBLICY INDII

Nazwisko:
Pani Nagma Mohamed Mallick

Stanowisko:
Ambasador Republiki Indii
w Rzeczypospolitej Polskiej

Stwierdzam zgodność
fotokopii z oryginałem/odpisem

Warszawa, dnia 4.12.2024 r.

Juchniewicz

Juliusz Juchniewicz
Zastępca Dyrektora
DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY

AGREEMENT
BETWEEN
THE REPUBLIC OF POLAND
AND
THE REPUBLIC OF INDIA
ON SOCIAL SECURITY

The Republic of Poland and The Republic of India hereinafter referred to as "the Contracting Parties,"

Wishing to regulate the mutual relationship between the two countries in the area of social security, have agreed as follows:

PART I GENERAL PROVISIONS

Article 1 Definitions

1. In this Agreement the terms below shall have the following meaning:
 - 1) "legislation" – the laws and other legal provisions which regulate social security branches referred to in Article 2 of this Agreement;
 - 2) "competent authority":
 - a) in the Republic of Poland – the Minister competent for social security issues;
 - b) in the Republic of India – the Ministry of External Affairs;
 - 3) "competent institution" – an institution authorised to apply the legislation;
 - 4) "liaison body" - an institution providing coordination and information exchange between institutions of the Contracting Parties for the purpose of applying this Agreement;
 - 5) "residence" – a place of permanent residence, in accordance with the legal provisions of each Contracting Party;
 - 6) "stay" – a place of temporary stay;
 - 7) "insurance period" – contribution periods, periods of employment or self-employment, determined or recognised as such by the legislation under which they have been completed, and equivalent periods pursuant to the legislation of a Contracting Party;
 - 8) "insured person" - a person who is or has been insured pursuant to the legislation of a Contracting Party;
 - 9) "benefits" – pensions and other cash benefits provided by the legislation of a Contracting Party, including all supplements and increases thereof;
 - 10) "electronic transmission" – transmitting data using electronic data processing equipment (including digital compression) with the use of transmission by cable, radio, optical technologies or any other electromagnetic means.
2. Other terms used in this Agreement shall have the meaning assigned to them in the legislation of each Contracting Party.

Article 2

Material scope

1. This Agreement shall apply:
 - 1) with respect to the Republic of Poland – to the legislation in the field of social insurance and social insurance for farmers concerning:
 - a) compulsory insurance,
 - b) old-age, disability and survivors' pensions,
 - c) one-off compensation and disability pensions for accidents at work and occupational diseases,
 - d) death grants;
 - 2) with respect to the Republic of India – to the Indian legislation concerning:
 - a) old-age and survivors' pensions for employed persons,
 - b) permanent total disability pensions for employed persons.
2. This Agreement shall also apply to all laws and other legal provisions that amend or supplement the legislation.
3. This Agreement shall not apply to laws or other legal provisions that extend the existing legislation of a Contracting Party to new categories of beneficiaries, if the competent authority of that Contracting Party notifies the competent authority of the other Contracting Party within six months from the date of publication of such new laws or other legal provisions that such an extension of this Agreement is not envisaged.

Article 3

Personal scope

This Agreement shall apply to:

- 1) persons who are or have been subject to the legislation of one or both Contracting Parties;
- 2) other persons to the extent their rights derive from the rights of persons specified in subparagraph 1.

Article 4

Equal treatment

Unless otherwise provided in this Agreement, persons to whom the provisions of this Agreement apply shall be subject to the obligations and enjoy the rights provided by the legislation of the other Contracting Party under the same conditions as citizens of that Contracting Party.

Article 5
Export of benefits

1. Unless otherwise provided in this Agreement, benefits acquired under the legislation of one Contracting Party shall not be reduced, suspended, revoked or withdrawn by reason of the fact that the entitled person resides in the territory of the other Contracting Party.
2. The provisions of paragraph 1 shall not apply with respect to the Republic of Poland to benefits granted under the special procedure or in exceptional cases.
3. Benefits payable under this Agreement to which a person resident in a third State is entitled shall be paid under the same conditions as to its own insured persons resident in a third State.

PART II
APPLICABLE LEGISLATION

Article 6
General rules

Unless otherwise provided in this Agreement:

- 1) a person employed in the territory of a Contracting Party shall, with respect to that employment, be subject only to the legislation of that Contracting Party;
- 2) a self-employed person working in the territory of a Contracting Party shall, with respect to that work, be subject only to the legislation of that Contracting Party.

Article 7
Special rules

1. Where a person employed by an employer whose registered office is situated in the territory of one Contracting Party, is posted to the territory of the other Contracting Party to work there for that employer, or related entity that person shall be subject to the legislation of the first Contracting Party, provided that the estimated period of posting is no longer than 60 months.
2. Travelling personnel of a transport company or an airline, operating in the territories of both Contracting Parties, shall be subject to the legislation of the Contracting Party in whose territory the company or the airline has its registered office.

3. A person employed on board a vessel flying the flag of a Contracting Party shall be subject to the legislation of that Contracting Party.
4. Civil servants and persons treated as such shall be subject to the legislation of that Contracting Party whose administration employs them.
5. Staff members of diplomatic missions and consular offices shall be subject to the provisions of the Vienna Convention on Diplomatic Relations of 18 April 1961 and the Vienna Convention on Consular Relations of 24 April 1963.

Article 8 Exceptions

The competent authorities of the both Contracting Parties or institutions designated by them may, by common agreement, establish exceptions from the provisions of Articles 6 and 7 paragraphs 1 to 4 with regard to any individual or a group, in their interest.

PART III PROVISIONS CONCERNING BENEFITS

CHAPTER 1 Pensions

Article 9 Aggregation of insurance periods

1. Where the legislation of one Contracting Party makes acquisition, retaining or recovery of the right to pension conditional upon the completion of a certain insurance period, the competent institution of that Contracting Party shall take into account, where necessary, the insurance periods completed under the legislation of the other Contracting Party as if they were completed under the legislation applied by that institution, provided that those periods do not overlap.
2. Where the legislation of one Contracting Party makes acquisition of the right to pension conditional upon the completion of a certain insurance period in a profession subject to insurance under a special system, or in a specific employment, then the insurance periods completed in that profession or employment under the legislation of the other Contracting Party shall be taken into account while determining the right to pension.

3. Where, having taken into account the periods referred to in paragraph 1, the insured person does not acquire the right to pension, a competent institution of the Contracting Party shall take into account the insurance period completed in a third party, with which both Contracting Parties are bound by an international agreement providing for aggregation of insurance periods.

Article 10

Insurance periods shorter than 12 months

1. Where the insurance periods completed under the legislation of one Contracting Party are shorter than 12 months and they do not result in the right to pension according to this legislation, the competent institution of that Contracting Party shall not grant the pension.
2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, the insurance periods shorter than 12 months completed under the legislation of each Contracting Party, shall be taken into account by a competent institution of that Contracting Party in which the right to pension occurs after aggregation of these periods.

Article 11

Assimilation of facts and events

Facts and events that affect the acquisition, suspension or amount of pension that occurred in the territory of one Contracting Party shall be taken into account as if they had occurred in the territory of the other Contracting Party.

Article 12

Pensions without aggregation of insurance periods

Where a person meets the conditions necessary to acquire the right to pension under the legislation of a Contracting Party without taking into account the insurance periods completed under the legislation of the other Contracting Party, the competent institution shall determine the right to pension and calculate its amount solely on the basis of the insurance periods completed under the legislation which it applies.

Article 13
Pensions with aggregation of insurance periods

1. Where pursuant to the legislation of one of the Contracting Parties, the right to pension is established after the application of the provisions of Article 9 of this Agreement, the competent institution of that Contracting Party shall determine the pension in the following way:
 - 1) it shall calculate a theoretical amount of the pension that a beneficiary would be entitled to, as if all insurance periods were completed under the legislation it applies;
 - 2) on the basis of the theoretical amount referred to in subparagraph 1, it determines the actual amount of pension on the basis of the ratio of the insurance periods completed under the legislation it applies, to the sum of all insurance periods completed.
2. While determining the assessment base for pension, the competent institution of each Contracting Party shall only take into account remuneration received under the legislation applied by that institution and contributions collected under that legislation.

CHAPTER 2
Accidents at work and occupational diseases

Article 14
Right to benefits

1. The right to benefits in respect of accident at work or occupational disease shall be determined pursuant to the legislation applicable at the date the accident at work took place or at the time work resulting in the occupational disease was performed.
2. Where granting benefits in respect of occupational disease under the legislation of one Contracting Party is subject to the condition that the occupational disease was first diagnosed in the territory of that Contracting Party, this condition shall deem to be fulfilled if the disease was first diagnosed in the territory of the other Contracting Party.
3. Where granting benefits in respect of occupational disease under the legislation of one Contracting Party is conditional upon a certain period of performing work which resulted in the occupational disease, the competent institution of that Contracting Party shall also take into account the period of performing the same type of work under the legislation of the other Contracting Party.

Article 15
Aggravation of an occupational disease

1. Where the right to benefit in respect of an occupational disease was established under the legislation of one Contracting Party, the competent institution of that Contracting Party shall be responsible for payment of benefit for aggravation of the occupational disease, even if the aggravation occurred at the time when the insured person has been subject to the legislation of the other Contracting Party, unless the person concerned performed there work that would expose him/her to an occupational disease.
2. In case of aggravation of an occupational disease to a person receiving benefit in respect of occupational disease under the legislation of one Contracting Party, while performing work that may result in an occupational disease in the territory of the other Contracting Party:
 - 1) competent institution of the first Contracting Party shall continue to pay the granted benefit, not taking into consideration the aggravation of an occupational disease;
 - 2) competent institution of the latter Contracting Party, whose legislation the insured person has been subject to while performing work which might result in aggravation of an occupational disease, shall grant a benefit in the amount equal to the difference between the amount of the benefit the insured person is entitled to after the aggravation of an occupational disease and the amount of the benefit that would be due prior to the aggravation of an occupational disease, under the legislation it applies.

CHAPTER 3
Death grants

Article 16
Determination of right

1. The right to a death grant shall be determined by a competent institution of the Contracting Party, whose legislation was applicable to an employed person, self-employed person or pensioner at the moment of his/her death.
2. Where as a consequence of death of a pensioner receiving benefits under the legislation of each of the Contracting Parties the right to the death grant results from the legislation of both Contracting Parties, the death grant shall be granted by the competent institution of that Contracting Party in whose territory the pensioner was residing at the moment of his/her death.

3. Where the pensioner referred to in paragraph 2 was not residing in the territory of either of the Contracting Parties at the moment of his/her death, the right to the death grant shall be determined by a competent institution of that Contracting Party in whose territory last insurance periods were completed.
4. The provisions of paragraphs 1, 2 and 3 shall apply accordingly to persons specified in Article 3 subparagraph 2 of this Agreement.

PART IV MISCELLANEOUS PROVISIONS

Article 17 Competences of the competent authorities

For the purpose of the implementation of this Agreement, the competent authorities shall:

- 1) decide on the procedures of application of this Agreement in an administrative arrangement;
- 2) designate liaison bodies and competent institutions to facilitate and accelerate the application of this Agreement,
- 3) exchange information on any changes to the legislation of the Contracting Party in so far as these changes affect the application of this Agreement.

Article 18 Administrative and legal assistance

1. The competent authorities, liaison bodies and competent institutions of the Contracting Parties shall provide mutual assistance to one another in the application of the provisions of this Agreement. The assistance shall be free of charge, unless the competent authorities decide that certain costs of assistance are to be reimbursed.
2. Documents or certificates issued by competent authorities, liaison bodies and competent institutions of one of the Contracting Parties shall be accepted by the competent authorities, liaison bodies and competent institutions of the other Contracting Party.

Article 19
Protection of personal data

1. Any information that allows for the identification of a natural person shall constitute personal data. Personal data shall be protected by legal provisions of each Contracting Parties.
2. Competent authorities, liaison bodies and competent institutions of each Contracting Parties may exchange all personal data necessary for the application of this Agreement.
3. Personal data transferred to a competent authority, liaison body and competent institution of one Contracting Party may be used exclusively for the purpose of the application of this Agreement.
4. A Contracting Party may use personal data for other purposes than specified in paragraph 3, with the consent of the person concerned or without his/her consent, in the case of using the data in the evident interest of the person concerned.
5. Personal data transferred due to the application of this Agreement to a competent authority, liaison body and competent institution of one Contracting Party may be transferred to another institution of that Contracting Party only for the purpose of application of this Agreement.
6. Transferring of the personal data according to paragraph 5 may occur with the consent of the person concerned or without his/her consent in the case of using the data in the evident interest of the person concerned.
7. Competent authorities, liaison bodies, competent institutions and other institutions of each Contracting Parties shall guarantee during the transferring of personal data specified in paragraph 2 and during their processing that they are taking measures to ensure the protection of these data from their unauthorized access, changes and dissemination.
8. For the implementation of the paragraph 7, the Contracting Parties hereby agree that the competent authorities, liaison bodies, competent institutions and other institutions of each Contracting Parties, which have obtained personal data, shall be obliged to:
 - 1) implement adequate technical and organizational measures to ensure a level of security appropriate to the risk of violating the rights and freedoms of persons of varying probability and severity, in particular in the result of particular or unlawful damage, loss, modification, unauthorized disclosure or unauthorized access to the transmitted, stored or otherwise processed data;

- 2) ensure that all persons acting under the authorization of the competent authority, liaison body, competent institution and other institutions of each Contracting Party who have access to personal data, shall process the data solely based on the order of the competent authority, liaison body, competent institution or other institution.
9. A competent authority, liaison body, competent institution and other institution of a Contracting Party shall be obliged to inform the person whose personal data are processed under this Agreement on:
 - 1) the competent institution implementing the provisions of this Agreement;
 - 2) the purposes of the processing of personal data and the legal basis for the processing of personal data;
 - 3) the categories of personal data processed;
 - 4) institutions to which personal data will be transferring for the purpose of the implementing the provisions of this Agreement;
 - 5) the period for which the personal data will be stored;
 - 6) the right to request access to personal data, their rectification, erasure or restriction of data processing;
 - 7) the right to withdraw consent to data processing;
 - 8) the right to appeal to a competent independent administrative authority or court of a Contracting Party in case of breach of the rights related to the processing of personal data.
10. A competent authority, liaison body, competent institution and other institution of a Contracting Party to whom the personal data specified in paragraph 3 has been transferred, shall undertake necessary measures to keep the data up-to-date, complete and accurate for the purposes for which they have been gathered. Where necessary, the data shall be corrected and the data gathered or stored in a way that abuses the legal provisions in force shall be destroyed. Upon request of the Contracting Party who transferred the personal data shall also be destroyed the data whose transfer is forbidden by the legal provisions of this Contracting Party.
11. Personal data obtained by the Contracting Party due to the application of this Agreement shall be destroyed upon the achievement of the objectives for which they have been gathered or used. The competent authorities, liaison bodies, competent institutions and other institutions of each Contracting Parties shall use secure measures enabling them to completely destroy data and guarantee the protection of personal data meant to be destroyed.
12. Upon request submitted to a competent authority, liaison body and competent institution of a Contracting Party, the person concerned shall have the right to be informed about the transfer of personal data specified in paragraph 3 and their use for the purposes other than implementation application of this Agreement.

The person concerned may also be granted access to his/her personal data and request their rectification, deletion, restriction of processing or object to processing of personal data.

13. The competent authorities of the Contracting Parties or institutions authorized by them shall inform each other about any changes in the legal provisions concerning the protection of personal data, if these changes have affect for the application of this Agreement.
14. The Contracting Parties shall be obliged to inform each other about a breach of the protection of personal data transferred under this Agreement, if it may cause a high risk of breach of the rights and freedoms of persons whose data are being processed.
15. The Contracting Parties shall be obliged to take any possible measures for preventing the consequences of the breach specified in paragraph 14 and to ensure the exercise of the rights of persons whose personal data has been transferred.
16. Persons whose personal data are processed under this Agreement have the right to appeal to the independent administrative authority or court of a Contracting Party if they consider that their personal data provided under this Agreement is or has been incorrectly processed or their rights related to the processing of personal data have been breach.
17. The provisions of paragraph 3 and following paragraphs shall be applied to the extent necessary to other protected data obtained during the application of this Agreement or in connection with this Agreement.

Article 20

Exemption from fees and authentication

1. Where the legislation of a Contracting Party provides that a claim, document or certificate shall not be subject to or shall be exempted wholly or partly from fees, that exemption shall apply to the same extent to any claims, documents or certificates submitted pursuant to the legislation of the other Contracting Party.
2. Any claims, documents and written certificates necessary for the application of this Agreement shall not require authentication by diplomatic or consular authorities.

Article 21
Submission of documents

1. Claims, appeals against decisions and declarations submitted to the competent authority, liaison body or competent institution of one Contracting Party shall be regarded as submitted to the competent authority, liaison body or competent institution of the other Contracting Party on the same date.
2. A claim for benefits under the legislation of one Contracting Party shall be regarded as a claim for respective benefits under the legislation of the other Contracting Party, unless the claimant requests deferment of determination of right to an old-age pension under the legislation of the latter Contracting Party.

Article 22
Electronic transmission

1. Information and documents may be transferred between the competent institutions or liaison bodies by electronic means. In such a case, they shall be considered equivalent to information and documents in paper form and shall not require additional authorization.
2. Information and documents transmitted in such manner shall constitute evidence in the social security proceedings performed under the material scope of this Agreement.
3. The electronic transfer of information pertains to the transfer in individual cases, as well as the mass transfer of information pertaining to more than one person included in the scope of the Agreement.

Article 23
Medical examinations

1. Medical examinations of persons residing or staying in the territory of the other Contracting Party shall be carried out by the institution of the place of residence or stay upon the request and at the expense of a competent institution.
2. The cost of medical examinations shall not be reimbursed if the examinations are performed for institutions of both Contracting Parties.

Article 24
Language of communication

1. For the purpose of the application of this Agreement, competent authorities, liaison bodies and competent institutions of the Contracting Parties shall use the official language of each Contracting Party or the English language.
2. Competent authorities, liaison bodies and competent institutions of one Contracting Party may not reject claims, appeals or other documents referred to them on the grounds that the documents have been drawn up in the official language of the other Contracting Party or in English language.

Article 25
Payment of benefits

1. The competent institutions of the Contracting Party shall pay cash benefits under this Agreement directly to the entitled persons who reside in the territory of the other Contracting Party in the official currency of its state, and in case of the lack of convertible currency, in other freely convertible currency.
2. In the event that a Contracting Party imposes currency controls or other similar measures that restrict payments, remittance or transfers of funds or financial instruments to persons who are outside the territory of that Contracting Party, it shall, without delay, take appropriate measures to ensure the payment of any amount that must be paid in accordance with this Agreement to persons described in Article 3 of this Agreement who have the place of residence in the territory of the other Contracting Party.

Article 26
Resolution of disputes

Any disputes or difference arising out of the interpretation, implementation or application of any provision of this Agreement shall be resolved amicably through consultation or negotiation between the competent authorities of the Contracting Parties.

Article 27
Review of Agreement

Where a Contracting Party requests the other to meet to review this Agreement, the Contracting Parties shall meet for that purpose at any mutually agreed place.

Article 28
Amendments to the Agreement

Amendments to this Agreement may be adopted by the Contracting Parties through exchange of Official Notes. These amendments shall enter into force in accordance with the procedure set out in Article 31.

PART V
TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS

Article 29
Transitional provisions

1. This Agreement shall not establish any right to payment of benefits for any period before the date of entry into force of this Agreement.
2. The insurance periods completed in accordance with the legislation of the Contracting Parties before the date of entry into force of this Agreement shall be taken into account while determining the right to benefits under this Agreement.
3. Subject to paragraph 1, this Agreement shall also apply to insurance events that took place before the date of its entry into force, unless obligations resulting from these events had been regulated previously.
4. Upon request of the person concerned, benefits granted before the date of entry into force of this Agreement shall be determined again in accordance with the provisions of this Agreement, if the change is due solely to the provisions of this Agreement. Such re-establishment of the right to benefits shall not cause a reduction in the amount of the benefit.
5. Where Article 7 of this Agreement is applied to persons posted to the territory of a Contracting Party before the date of entry into force of this Agreement, it shall be considered that the periods of employment mentioned in that Article shall begin on the date of entry into force of this Agreement.

Article 30
Duration of the Agreement

1. This Agreement is concluded for an unlimited period of time. Each of the Contracting Parties may terminate this Agreement by means of written notification, no later than six months before the end of a calendar year. In such an event, this Agreement shall cease to be binding as of the end of the year.
2. In the event of the termination of this Agreement, all rights acquired under its provisions shall be maintained.
3. Claims submitted before the date on which this Agreement ceases to be binding shall be considered in accordance with the provisions of this Agreement.

Article 31
Entry into force of the Agreement

This Agreement shall enter into force on the first day of the third month that follows the date of receipt of the later of the notifications by which the Contracting Parties notify each other of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of this Agreement.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorised thereto by their respective government, have signed this Agreement.

SIGNED atWarsaw..... on 25 November year 2024 in two originals, each in the Polish, Hindi and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence in interpretation, the English text shall prevail.

FOR
THE REPUBLIC OF POLAND

Name:
Mr. Sebastian Gajewski

Designation:
Undersecretary of State
to the Ministry Family, Labour
and Social Policy

FOR
THE REPUBLIC OF INDIA

Name:
Mrs. Nagma Mohamed Mallick

Designation:
Ambassador of India
to the Republic of Poland

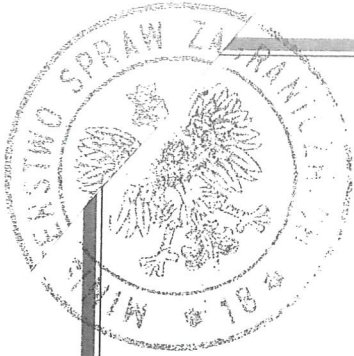
Czytuję i zgadzam się
z treścią oryginału/odpisem

Warszawa, dnia 4.12.2024 r.

Juchniewicz

Juliusz Juchniewicz
Zastępca Dyrektora
DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY

पोलैंड गणराज्य
और
भारत गणराज्य के बीच
सामाजिक सुरक्षा के संबंध में
करार

पोलैंड गणराज्य और भारत गणराज्य जिन्हें इसके पश्चात "संविदाकारी पक्षकार" कहा जाएगा।

सामाजिक सुरक्षा के क्षेत्र में दोनों देशों के बीच आपसी संबंधों को विनियमित करने की इच्छा से, निम्नलिखित के लिए सहमति व्यक्त करते हैं:

भाग I

सामान्य प्रावधान

अनुच्छेद 1

परिभाषाएं

1. इस करार में नीचे दिए गए शब्दों के निम्नलिखित अर्थ होंगे:

- 1) "विधान" - ऐसे कानून और अन्य विधिक प्रावधान जो इस करार के अनुच्छेद 2 में उल्लिखित सामाजिक सुरक्षा संबंधी शाखाओं को विनियमित करते हैं;
- 2) "सक्षम प्राधिकारी":
 - क) पोलैंड गणराज्य में - सामाजिक सुरक्षा संबंधी मामलों के लिए सक्षम मंत्री;
 - ख) भारत गणराज्य में - विदेश मंत्रालय
- 3) "सक्षम संस्था" - कानून लागू करने के लिए प्राधिकृत संस्था;

- 4) "संपर्क निकाय" - इस करार को लागू करने के प्रयोजन से संविदाकारी पक्षकारों की संस्थाओं के बीच समन्वय और सूचना साझा करने वाली संस्था;
 - 5) "निवास" - प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार के कानूनी प्रावधानों के अनुरूप स्थायी निवास का स्थान;
 - 6) "ठहरना" - अस्थायी रूप से निवास करना;
 - 7) "बीमा अवधि" - ऐसी अंशदान अवधि, रोजगार या स्वरोजगार की अवधि और किसी संविदाकारी पक्ष के कानून के अनुसार समतुल्य अवधि, जिसे उस कानून द्वारा निर्धारित किया गया या मान्यता प्राप्त है, जिसके तहत इन्हें पूरा किया गया है,;
 - 8) "बीमित व्यक्ति" - वह व्यक्ति जिसका किसी संविदाकारी पक्षकार के कानून के अनुसार बीमा है या किया गया है;
 - 9) "लाभ" - किसी संविदाकारी पक्षकार के कानून द्वारा प्रदान की गई पेंशन और अन्य नकद, जिसमें इससे संबंधित सभी अनुपूरक और बढ़ोतरियाँ शामिल हैं;
 - 10) "इलेक्ट्रॉनिक ट्रांसमिशन" - केबल, रेडियो, ऑप्टिकल प्रौद्योगिकियों या किसी अन्य विद्युत चुम्बकीय माध्यम द्वारा ट्रांसमिशन के उपयोग के साथ इलेक्ट्रॉनिक डेटा प्रोसेसिंग उपकरण (डिजिटल कोम्प्रेसन सहित) का उपयोग करके डेटा प्रसारित करना।
2. इस करार में प्रयुक्त अन्य शब्दों का अर्थ वही होगा जो प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार के विधान में उनके लिए निर्दिष्ट किया गया है।

अनुच्छेद 2 दायरा

1. यह करार निम्नलिखित पर लागू होगा:

- 1) पोलैंड गणराज्य के संबंध में - सामाजिक बीमा क्षेत्र के लिए और किसानों के लिए निम्नलिखित के लिए सामाजिक बीमा कानून के संबंध में:
 - क) अनिवार्य बीमा,
 - ख) वृद्धावस्था, विकलांगता और उत्तरजीवी पेंशन,
 - ग) कार्यस्थल पर दुर्घटनाओं और व्यावसायिक संबंधी बीमारियों के लिए एकमुश्त मुआवजा और विकलांगता पेंशन,

घ) मृत्यु अनुदान;

2) भारत गणराज्य के संबंध में - निम्नलिखित से संबंधित भारतीय कानून के लिए:

- क) नियोजित व्यक्तियों के लिए वृद्धावस्था और उत्तरजीवी पेंशन,
- ख) नियोजित व्यक्तियों के लिए स्थायी रूप से पूर्ण विकलांगता पेंशन।

2. यह करार उन सभी कानूनों और अन्य विधिक प्रावधानों पर भी लागू होगा जो इस विधान को संशोधित या अनुपूरक करते हैं।

3. यह करार ऐसे कानूनों या अन्य विधिक प्रावधानों पर लागू नहीं होगा जो किसी संविदाकारी पक्षकार के मौजूदा कानून का लाभार्थियों की नई श्रेणियों तक विस्तार करते हैं, यदि उस संविदाकारी पक्षकार का सक्षम प्राधिकारी ऐसे नए कानूनों या अन्य कानूनी प्रावधानों के प्रकाशन की तारीख से छह महीने के भीतर दूसरे संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी को अधिसूचित करता है कि इस समझौते का यह विस्तार परिकल्पित नहीं है।

अनुच्छेद 3 **व्यक्तिगत दायरा**

यह करार निम्नलिखित पर लागू होगा:

- 1) ऐसे व्यक्ति जो एक या दोनों संविदाकारी पक्षकारों के कानून के अधीन हैं या रहे हैं;
- 2) अन्य व्यक्तियों को उप पैरा 1 में निर्दिष्ट व्यक्तियों के अधिकारों की सीमा तक अधिकार प्राप्त होते हैं।

अनुच्छेद 4 **एक समान व्यवहार**

जब तक इस करार में अन्यथा प्रावधान न किया गया हो, जिन व्यक्तियों पर इस करार के प्रावधान लागू होते हैं, उनको दूसरे संविदाकारी पक्षकार के नागरिकों की समान शर्तों के अधीन उस संविदाकारी पक्षकार के कानून द्वारा प्रदत्त दायित्व तथा अधिकार प्राप्त होंगे।

अनुच्छेद 5 **प्राप्त लाभ**

1. जब तक इस करार में अन्यथा प्रावधान न किया जाए, किसी संविदाकारी पक्षकार के कानून के अंतर्गत प्राप्त लाभ इस तथ्य के आधार पर कम, निलंबित, निरस्त या वापस नहीं लिए जाएंगे कि हकदार व्यक्ति दूसरे संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में निवास करता है।
2. अनुच्छेद 1 के प्रावधान पोलैंड गणराज्य के संबंध में विशेष प्रक्रिया के तहत या असाधारण मामलों में दिए गए लाभों पर लागू नहीं होंगे।
3. इस करार के तहत प्रदत्त लाभ, जिसके लिए किसी अन्य राष्ट्र में निवास करने वाला व्यक्ति हकदार है, उन्हीं शर्तों के तहत प्रदान किए जाएंगे, जैसे किसी अन्य राष्ट्र में निवास करने वाले अपने स्वयं के बीमित व्यक्ति को प्रदान किए जाते हैं।

भाग द्वितीय लागू विधान

अनुच्छेद 6 सामान्य नियम

जब तक इस करार में अन्यथा प्रावधान न किया गया हो:

- 1) किसी संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में नियोजित व्यक्ति, उस रोजगार के संबंध में, केवल उस संविदाकारी पक्षकार के विधान के अधीन होगा;
- 2) किसी संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में कार्य करने वाला कोई स्व-नियोजित व्यक्ति, उस कार्य के संबंध में, केवल उस संविदाकारी पक्षकार के विधान के अधीन होगा।

अनुच्छेद 7 विशेष नियम

1. जहां किसी ऐसे नियोक्ता जिसका पंजीकृत कार्यालय एक संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में स्थित है, द्वारा नियोजित व्यक्ति, उस नियोक्ता या संबंधित इकाई के लिए कार्य करने के लिए दूसरे संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में तैनात किया जाता है, तो वह व्यक्ति प्रथम संविदाकारी पक्षकार के विधान के अधीन होगा, बशर्ते कि तैनाती की अनुमानित अवधि 60 माह से अधिक न हो।
2. दोनों संविदाकारी पक्षकारों के क्षेत्रों में परिचालन करने वाली परिवहन कंपनी या एयरलाइन के यात्रा कार्मिक उस संविदाकारी पक्ष के विधान के अधीन होंगे, जिसके क्षेत्र में उस कंपनी या एयरलाइन का कार्यालय पंजीकृत है।

3. किसी संविदाकारी पक्षकार का ध्वज फहराने वाले जहाज पर नियोजित व्यक्ति उस संविदाकारी पक्षकार के कानून के अधीन होगा।
4. सिविल सेवक और सिविल सेवक माने जाने वाले व्यक्ति उस संविदाकारी पक्षकार के कानून के अधीन होंगे जिसका प्रशासन उन्हें नियुक्त करता है।
5. राजनयिक मिशनों और कौंसली कार्यालयों के कर्मचारी 18 अप्रैल 1961 के राजनयिक संबंधों के संबंध में वियना कन्वेंशन और 24 अप्रैल 1963 के कौंसली संबंधों के संबंध में वियना कन्वेंशन के प्रावधानों के अधीन होंगे।

अनुच्छेद 8

छूट

दोनों संविदाकारी पक्षकारों के सक्षम प्राधिकारी या उनके द्वारा नामोद्दिष्ट संस्थाएं, आम सहमति से, किसी व्यक्ति या समूह के संबंध में, उनके हित में, अनुच्छेद 6 और 7 के पैरा 1 से 4 के प्रावधानों से छूट प्रदान कर सकते हैं।

भाग III

लाभ से संबंधित प्रावधान

अध्याय 1

पेंशन

अनुच्छेद 9

बीमा अवधियों को जोड़ना

1. जहां किसी संविदाकारी पक्षकार का विधान पेंशन के अधिकार के अधिग्रहण, प्रतिधारण या वसूली के लिए एक निश्चित बीमा अवधि को पूरा करने की शर्त रखता है, उस संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था, जहां आवश्यक हो, दूसरे संविदाकारी पक्षकार के विधान के तहत पूरी की गई बीमा अवधि को वैसे ही ध्यान में रखेगी जैसे कि वे उस संस्था द्वारा लागू विधान के तहत पूरी की गई हों, बशर्ते वे अवधियां एक साथ न हों।
2. जहां किसी संविदाकारी पक्षकार का विधान किसी विशेष प्रणाली के अंतर्गत बीमा के अधीन किसी पेशे में या किसी विशिष्ट रोजगार में एक निश्चित बीमा अवधि पूरी होने पर पेंशन के अधिकार को सशर्त बनाता है, तो पेंशन के अधिकार का निर्धारण करते समय दूसरे संविदाकारी पक्षकार के कानून के अंतर्गत उस पेशे या रोजगार में पूरी की गई बीमा अवधि को ध्यान में रखा जाएगा।
3. जहां पैरा 1 में विनिर्दिष्ट अवधियों को ध्यान में रखते हुए, बीमाकृत व्यक्ति को पेंशन का अधिकार प्राप्त नहीं होता

है, वहां संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था अन्य किसी पक्ष में पूरी की गई बीमा अवधि को ध्यान में रखेगी, जिसके साथ दोनों संविदाकारी पक्षकार बीमा अवधियों के समावेशन के लिए अंतर्राष्ट्रीय करार के प्रावधान के तहत बाध्य हैं।

अनुच्छेद 10 **12 महीने से कम की बीमा अवधि**

1. जहां किसी संविदाकारी पक्ष के कानून के अंतर्गत पूरी की गई बीमा अवधि 12 माह से कम होती है और उसके परिणामस्वरूप इस विधान के अनुसार उचित पेंशन नहीं मिलती है तो वहां उस संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था, पेंशन प्रदान नहीं करेगी।
2. पैरा 1 के प्रावधानों के होते हुए भी, प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार के विधान के तहत पूरी की गई 12 माह से कम की बीमा अवधि को उस संविदाकारी पक्षकार के सक्षम संस्थान द्वारा ध्यान में रखा जाएगा, जिसको इन अवधियों के समावेशन के बाद पेंशन का अधिकार प्राप्त होता है।

अनुच्छेद 11 **तथ्यों और घटनाओं का समावेशन**

एक संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में पेंशन के अधिग्रहण, निलंबन या राशि को प्रभावित करने वाले तथ्यों और घटनाओं को उसी प्रकार ध्यान में रखा जाएगा जैसे कि दूसरे संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में घटित हुए हों।

अनुच्छेद 12 **बीमा अवधियों के संचयन के बिना पेंशन**

जहां कोई व्यक्ति दूसरे संविदाकारी पक्षकार के कानून के तहत पूरी की गई बीमा अवधि को ध्यान में रखे बिना किसी संविदाकारी पक्षकार के कानून के तहत पेंशन का अधिकार प्राप्त करने के लिए आवश्यक शर्तों को पूरा करता है, तो सक्षम संस्था पेंशन के अधिकार का निर्धारण करेगी तथा उसकी राशि की गणना केवल उस कानून के तहत पूरी की गई बीमा अवधि के आधार पर करेगी जिस पर वह लागू होती है।

अनुच्छेद 13 **पेंशन सहित बीमा अवधि का संचयन**

1. जहां किसी एक संविदाकारी पक्षकार के कानून के अनुसार, इस करार के अनुच्छेद 9 के प्रावधानों के लागू होने के बाद पेंशन का अधिकार स्थापित किया जाता है, वहां उस संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था निम्नलिखित तरीके से पेंशन का निर्धारण करेगी:

- 1) यह पेंशन की एक सैद्धांतिक धनराशि की गणना करेगा जिसका लाभार्थी हकदार होगा, जैसे कि सभी बीमा अवधि उस कानून के तहत पूरी हो गई हो जिस पर यह लागू होता है;
- 2) उप-अनुच्छेद 1 में संदर्भित सैद्धांतिक राशि के आधार पर, यह अपने द्वारा लागू कानून के तहत पूरी की गई बीमा अवधि के अनुपात के आधार पर पेंशन की वास्तविक राशि निर्धारित करता है, पूरी की गई सभी बीमा अवधि की धनराशि होती है।

2. पेंशन के लिए मूल्यांकन आधार का निर्धारण करते समय, प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था केवल उस संस्था द्वारा लागू कानून के अंतर्गत प्राप्त पारिश्रमिक और उस कानून के अंतर्गत एकत्रित अंशदान को ही ध्यान में रखेगी।

अध्याय 2

कार्यस्थल पर दुर्घटनाएँ और व्यवसाय संबंधी रोग

अनुच्छेद 14

लाभ का अधिकार

1. कार्यस्थल पर दुर्घटना या व्यवसाय संबंधी रोग के संदर्भ में लाभ का अधिकार कार्यस्थल पर दुर्घटना की तिथि या व्यवसाय संबंधी बीमारी के परिणामस्वरूप कार्य किए जाने के समय लागू कानून के अनुसार निर्धारित किया जाएगा।
2. जहां एक संविदाकारी पक्षकार के कानून के तहत व्यवसाय जनित रोग के संदर्भ में लाभ प्रदान करना इस शर्त के अधीन है कि व्यवसाय जनित रोग का पहली बार उस संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में पता चलता है तो, यह शर्त तभी पूरी मानी जाएगी जब रोग का पता पहली बार दूसरे संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में लगा हो।
3. जहां एक संविदाकारी पक्षकार के कानून के तहत व्यवसाय जनित रोग के संबंध में लाभ प्रदान करना काम करने की एक निश्चित अवधि पर सशर्त है, जिसके परिणामस्वरूप व्यवसाय संबंधी रोग हुआ, उस संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था दूसरे संविदाकारी पक्षकार के कानून के तहत उसी प्रकार के कार्य करने की अवधि को भी ध्यान में रखेगी।

अनुच्छेद 15

व्यवसाय संबंधी रोग में वृद्धि

1. जहां किसी व्यवसाय जनित रोग के संबंध में लाभ पाने का अधिकार किसी एक संविदाकारी पक्षकार के कानून के तहत स्थापित किया गया हो, उस संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था व्यवसाय जनित रोग के बढ़ने पर लाभ के भुगतान के लिए जिम्मेदार होगी, भले ही स्थिति उस समय बिगड़ी हो जब बीमाकृत व्यक्ति दूसरे संविदाकारी पक्षकार के कानून के अधीन रहा हो, जब तक कि संबंधित व्यक्ति ने ऐसा कार्य न किया हो जिससे उसे व्यवसाय जनित रोग होने का खतरा हो।
2. एक संविदाकारी पक्षकार के कानून के तहत व्यवसाय जनित रोग के संबंध में लाभ प्राप्त करने वाले व्यक्ति की व्यवसाय संबंधी रोग के बढ़ जाने की स्थिति में, जब वह ऐसा कार्य कर रहा हो जिसके परिणामस्वरूप दूसरे संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में व्यवसाय जनित रोग हो सकता है:
3. प्रथम संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था, व्यवसाय जनित रोग के बढ़ने पर विचार न करते हुए, स्वीकृत लाभ का भुगतान जारी रखेगी;
3. उत्तरवर्ती संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था, जिसमें कानून के अंतर्गत बीमित व्यक्ति काम करते समय आता है, जिसके परिणामस्वरूप व्यवसाय जनित रोग बढ़ सकता है, तब व्यवसाय जनित रोग के बढ़ने के बाद बीमित व्यक्ति को मिलने वाले लाभ की धनराशि के अंतर के बराबर की धनराशि तथा उस कानून के अंतर्गत लाभ की वह राशि जो व्यावसायिक बीमारी के बढ़ने से पहले देय होगी पर लाभ प्रदान किया जाएगा।

अध्याय 3

मृत्यु संबंधी अनुदान

अनुच्छेद 16

अधिकार का निर्धारण

1. मृत्यु अनुदान का अधिकार संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था द्वारा निर्धारित किया जाएगा, जिसका विधान किसी नियोजित व्यक्ति, स्व-नियोजित व्यक्ति या पेंशनभोगी पर उसकी मृत्यु के समय लागू था।

2. जहां प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार के कानून के अंतर्गत लाभ प्राप्त करने वाले पेंशनभोगी की मृत्यु के परिणामस्वरूप मृत्यु अनुदान का अधिकार दोनों संविदाकारी पक्षकारों के कानून से प्रभावी होता है, वहां मृत्यु अनुदान उस संविदाकारी पक्षकार की सक्षम संस्था द्वारा प्रदान किया जाएगा जिसके क्षेत्र में पेंशनभोगी अपनी मृत्यु के समय निवास कर रहा था।
3. जहां अनुच्छेद 2 में संदर्भित पेंशनभोगी अपनी मृत्यु के समय किसी भी संविदाकारी पक्षकार के क्षेत्र में निवास नहीं रह रहा था, वहां मृत्यु अनुदान का अधिकार उस संविदाकारी पक्षकार के सक्षम संस्थान द्वारा निर्धारित किया जाएगा जिसके क्षेत्र में अंतिम बीमा अवधि पूरी हुई थी।
4. पैराग्राफ 1, 2 और 3 के प्रावधान इस करार के अनुच्छेद 3 उप पैरा 2 में निर्दिष्ट व्यक्तियों पर लागू होंगे।

भाग IV
विविध प्रावधान
अनुच्छेद 17

सक्षम प्राधिकारियों की क्षमताएँ

इस करार के कार्यान्वयन के प्रयोजनार्थ, सक्षम प्राधिकारी:

- 1) प्रशासनिक व्यवस्था में इस करार के अनुप्रयोग की प्रक्रियाओं पर निर्णय लेना;
- 2) इस करार के क्रियान्वयन को सुगम बनाने और गति प्रदान करने हेतु संबंधित निकायों और सक्षम संस्थाओं को नामित करना,
- 3) जहां तक ये परिवर्तन इस करार के अनुप्रयोग को प्रभावित करते हैं, संविदाकारी पक्षकार के विधान में किसी भी परिवर्तन के बारे में सूचना का आदान-प्रदान करना।

अनुच्छेद 18

प्रशासनिक और विधिक सहायता

1. संविदाकारी पक्षकारों के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय और सक्षम संस्थाएं इस करार के प्रावधानों के अनुप्रयोग में एक दूसरे को पारस्परिक सहायता प्रदान करेंगी। यह सहायता तब तक निःशुल्क होगी, जब तक की सक्षम प्राधिकारी यह निर्णय न लें कि सहायता की कुछ लागतों की प्रतिपूर्ति की जानी है।
2. किसी एक संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारियों, संपर्क निकायों और सक्षम संस्थाओं द्वारा जारी किए गए दस्तावेज़ या प्रमाण-पत्र दूसरे संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारियों, संपर्क निकायों और सक्षम संस्थाओं द्वारा स्वीकार किए जाएंगे।

अनुच्छेद 19

व्यक्तिगत डाटा की सुरक्षा

1. कोई भी जानकारी, जो किसी भी वास्तविक व्यक्ति की पहचान करने की अनुमति देती है, व्यक्तिगत डाटा मानी जाएगी। व्यक्तिगत डेटा को प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार के कानूनी प्रावधानों द्वारा संरक्षित किया जाएगा।
2. प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय और सक्षम संस्थाएं इस करार के अनुप्रयोग के लिए आवश्यक सभी व्यक्तिगत डाटा का आदान-प्रदान कर सकतें हैं।
3. किसी एक संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय और सक्षम संस्थान को प्रस्तुत व्यक्तिगत डाटा का उपयोग केवल इस करार के अनुप्रयोग के प्रयोजन के लिए किया जा सकेगा।
4. संविदाकारी पक्षकार, संबंधित व्यक्ति के स्पष्ट हित में डेटा का उपयोग करने के मामले में, संबंधित व्यक्ति की सहमति से या उसकी सहमति के बिना, अनुच्छेद 3 में संदर्भित उद्देश्यों के अलावा अन्य उद्देश्यों के लिए व्यक्तिगत डेटा का उपयोग कर सकता है।
5. एक संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय और सक्षम संस्थान को इस करार के लागू होने संबंधी प्रस्तुत किए गए व्यक्तिगत डेटा को केवल इस करार के लागू होने के उद्देश्य से दूसरे संविदाकारी पक्षकार द्वारा किसी अन्य संस्थान को हस्तांतरित किया जा सकता है।
6. पैराग्राफ 5 के अनुसार व्यक्तिगत डेटा का प्रस्तुतीकरण संबंधित व्यक्ति की सहमति से या उसकी सहमति के बिना भी हो सकता है, यदि डेटा का उपयोग संबंधित व्यक्ति के स्पष्ट हित में किया जा रहा हो।
7. प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय, सक्षम संस्थान और अन्य संस्थान अनुच्छेद 2 में निर्दिष्ट व्यक्तिगत डेटा के हस्तांतरण और उनके प्रसंस्करण के दौरान यह गारंटी देंगे कि वे इन डेटा की अनधिकृत पहुंच, परिवर्तन और प्रसार से सुरक्षा सुनिश्चित करने के लिए उपाय कर रहे हैं।
8. अनुच्छेद 7 के कार्यान्वयन के लिए, संविदाकारी पक्षकार इस बात पर सहमत हैं कि प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय, सक्षम संस्थान और अन्य संस्थान, जिन्होंने व्यक्तिगत डेटा प्राप्त किया है, वे इसके लिए बाध्य होंगे:
 - 1) अलग-अलग संभाव्यता और गंभीरता के व्यक्तियों के अधिकारों और स्वतंत्रताओं के उल्लंघन के जोखिम के लिए उपयुक्त सुरक्षा का स्तर सुनिश्चित करने के लिए पर्याप्त तकनीकी और संगठनात्मक उपायों, विशेष रूप से विशेष या गैरकानूनी क्षति, हानि, संशोधन, अनधिकृत प्रकटीकरण या प्रेषित, संग्रहीत या अन्यथा संसाधित डेटा तक अनधिकृत पहुंच को लागू;
 - 2) यह सुनिश्चित करना कि प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय, सक्षम संस्था और अन्य संस्थाओं के प्राधिकरण के तहत कार्य करने वाले सभी व्यक्ति, जिनकी पहुँच व्यक्तिगत डेटा तक है, वे केवल सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय, सक्षम संस्था या अन्य संस्था के आदेश के आधार पर डेटा को संसाधित करेंगे।

9. संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय, सक्षम संस्था और अन्य संस्थाएं उस व्यक्ति को सूचित करने के लिए बाध्य होगी जिसका व्यक्तिगत डाटा इस करार के तहत संसाधित किया जाएगा:

- 1) इस करार के प्रावधानों को लागू करने वाली सक्षम संस्था;
- 2) व्यक्तिगत डाटा के प्रसंस्करण के उद्देश्य और व्यक्तिगत डाटा के प्रसंस्करण के लिए कानूनी आधार;
- 3) संसाधित व्यक्तिगत डाटा की श्रेणियां;
- 4) संस्थाएं जिन्हें इस करार के प्रावधानों को लागू करने के उद्देश्य से व्यक्तिगत डाटा प्रस्तुत किया जाएगा;
- 5) वह अवधि जिसके लिए व्यक्तिगत डाटा संग्रहीत किया जाएगा;
- 6) व्यक्तिगत डाटा तक पहुंच, उनके सुधार, हटाने या डाटा प्रसंस्करण के प्रतिबंध का अनुरोध करने का अधिकार;
- 7) डाटा से संबंधित कार्यवाही हेतु सहमति वापस लेने का अधिकार;
- 8) व्यक्तिगत डाटा के प्रसंस्करण से संबंधित अधिकारों के उल्लंघन के मामले में किसी सक्षम स्वतंत्र प्रशासनिक प्राधिकरण या संविदाकारी पक्षकार को न्यायालय में अपील करने का अधिकार।

10. किसी संविदाकारी पक्षकार का सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय, सक्षम संस्था और अन्य संस्था, जिसे पैराग्राफ 3 में निर्दिष्ट व्यक्तिगत डाटा प्रस्तुत किया गया है, डाटा को उन उद्देश्यों के लिए अद्यतन, पूर्ण और सटीक रखने के लिए आवश्यक उपाय करेगा जिनके लिए उन्हें एकत्र किया गया है। जहां आवश्यक हो, डाटा को सही किया जाएगा और एकत्रित या संग्रहीत डाटा को नष्ट कर दिया जाएगा जो लागू कानूनी प्रावधानों का दुरुपयोग करता है। व्यक्तिगत डाटा को प्रस्तुत करने वाले संविदाकारी पक्षकार के अनुरोध पर, उस डाटा को भी नष्ट कर दिया जाएगा जिसका प्रस्तुतीकरण इस संविदाकारी पक्षकार के कानूनी प्रावधानों द्वारा निषिद्ध है।

11. इस करार के अनुप्रयोग के कारण संविदाकारी पक्षकार द्वारा प्राप्त की गई व्यक्तिगत जानकारी को उन उद्देश्यों की प्राप्ति होने पर नष्ट कर दिया जाएगा जिनके लिए उन्हें एकत्रित या प्रयुक्त किया गया है। प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय, सक्षम संस्था और अन्य संस्था उक्त जानकारी को पूरी तरह से नष्ट करने के लिए सुरक्षित उपायों का उपयोग करेंगे और नष्ट की जाने वाली व्यक्तिगत जानकारी की सुरक्षा की गारंटी देंगे।

12. किसी संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय तथा सक्षम संस्था को अनुरोध प्रस्तुत करने पर, संबंधित व्यक्ति को अनुच्छेद 3 में विनिर्दिष्ट व्यक्तिगत जानकारी के हस्तांतरण और इस करार के कार्यान्वयन अनुप्रयोग के अलावा अन्य उद्देश्यों के लिए उनके उपयोग के बारे में सूचित किए जाने का अधिकार होगा। संबंधित व्यक्ति को उसकी व्यक्तिगत जानकारी तक पहुंच भी प्रदान की जाएगी और वह अपनी व्यक्तिगत जानकारी में सुधार, विलोपन, उसके संसाधन को प्रतिबंधित या संसाधन पर रोक लगाने का अनुरोध कर सकता है।

13. संविदाकारी पक्षकारों के सक्षम प्राधिकारी या उनके द्वारा अधिकृत संस्थाएं व्यक्तिगत जानकारी के संरक्षण से संबंधित कानूनी प्रावधानों में किसी भी परिवर्तन, यदि इन परिवर्तनों का इस करार के अनुप्रयोग पर प्रभाव पड़ता है, के बारे में एक दूसरे को सूचित करेंगे।

14. संविदाकारी पक्षकार इस करार के तहत हस्तांतरित व्यक्तिगत जानकारी की सुरक्षा के उल्लंघन के बारे में एक-दूसरे को सूचित करने के लिए बाध्य होंगे, यदि इससे उन व्यक्तियों, जिनकी जानकारी संसाधित की जा रही है, के अधिकारों एवं स्वतंत्रता के उल्लंघन का अत्यधिक जोखिम हो सकता है।

15. संविदाकारी पक्षकार अनुच्छेद 14 में विनिर्दिष्ट उल्लंघन के परिणामों को रोकने और उन व्यक्तियों के अधिकारों का प्रयोग सुनिश्चित करने के लिए कोई भी संभव उपाय करने के लिए बाध्य होंगे जिनका व्यक्तिगत जानकारी अंतरित की गई है।

16. ऐसे व्यक्ति जिनकी व्यक्तिगत जानकारी इस करार के तहत संसाधित की जाती है, यदि वे मानते हैं कि इस करार के तहत प्रदान की गई उनकी व्यक्तिगत जानकारी को गलत तरीके से संसाधित किया गया है या व्यक्तिगत जानकारी के संसाधन संबंधी उनके अधिकारों का उल्लंघन किया गया है, तो उन्हें संविदाकारी पक्षकार के स्वतंत्र प्रशासनिक प्राधिकरण या अदालत में अपील करने का अधिकार होगा।

17. पैराग्राफ 3 और उसके बाद के पैराग्राफ के प्रावधान इस करार के अनुप्रयोग के दौरान या इस करार के संबंध में प्राप्त अन्य संरक्षित जानकारी पर आवश्यक सीमा तक लागू होंगे।

अनुच्छेद 20 **शुल्क और प्रमाणीकरण से छूट**

1. जहां किसी संविदाकारी पक्षकार के विधान में यह प्रावधान है कि कोई दावा, दस्तावेज या प्रमाणपत्र शुल्क के अधीन नहीं होगा या उसे पूर्णतः या आंशिक रूप से शुल्क से छूट दी जाएगी, तो वह छूट उसी सीमा तक दूसरे संविदाकारी पक्ष के विधान के अनुसरण में प्रस्तुत किए गए किसी दावे, दस्तावेज या प्रमाणपत्र पर भी लागू होगी।

2. इस करार के अनुप्रयोग के लिए आवश्यक किसी भी दावे, दस्तावेज और लिखित प्रमाण पत्र को राजनयिक या कौंसली प्राधिकारियों द्वारा प्रमाणीकरण की आवश्यकता नहीं होगी।

अनुच्छेद 21 **दस्तावेज़ प्रस्तुत करना**

1. किसी भी संविदाकारी पक्ष के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय या सक्षम संस्था को निर्णयों और घोषणाओं के विरुद्ध प्रस्तुत किए गए दावे, अपील, अन्य संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय या सक्षम संस्था को उसी तिथि को प्रस्तुत किए गए माने जाएंगे।

2. किसी भी संविदाकारी पक्षकार के विधान के अंतर्गत लाभों के लिए दावा, अन्य संविदाकारी पक्षकार के विधान के अंतर्गत संबंधित लाभों के लिए दावा माना जाएगा, जब तक कि दावेदार दूसरे संविदाकारी पक्षकार के विधान के अंतर्गत वृद्धावस्था पेंशन के अधिकार के निर्धारण के आस्थगन का अनुरोध न करे।

अनुच्छेद 22 इलेक्ट्रॉनिक ट्रांसमिशन

1. सूचना एवं दस्तावेजों को सक्षम संस्थाओं या संपर्क निकायों के बीच इलेक्ट्रॉनिक माध्यम से अंतरित किया जा सकता है। ऐसे मामले में, उन्हें कागजी सूचना और दस्तावेजों के बराबर माना जाएगा और इसके लिए अतिरिक्त प्राधिकरण की आवश्यकता नहीं होगी।

2. इस प्रकार प्रेषित सूचना और दस्तावेज इस करार के स्थूल दायरे के अंतर्गत निष्पादित सामाजिक सुरक्षा कार्यवाही में साक्ष्य का गठन करेंगे।

3. इस करार के दायरे में व्यक्तिगत मामलों में अंतरण से संबंधित सूचना का इलेक्ट्रॉनिक अंतरण और साथ ही एक से अधिक व्यक्तियों से संबंधित सूचना का सामूहिक अंतरण भी शामिल है।

अनुच्छेद 23 चिकित्सा जांच

1. अन्य संविदाकारी पक्षकार के भूक्षेत्र में रहने वाले या ठहरने वाले व्यक्तियों की चिकित्सा जांच निवास स्थान या ठहरने के स्थान के संस्था द्वारा सक्षम संस्था के अनुरोध पर तथा उनके खर्च पर की जाएगी।

2. दोनों संविदाकारी पक्षकारों के संस्थाओं के लिए जांच की जाने की स्थिति में चिकित्सा जांच की लागत की प्रतिपूर्ति नहीं की जाएगी।

अनुच्छेद 24 संचार की भाषा

1. इस करार के अनुप्रयोग के उद्देश्य से, संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय और सक्षम संस्था प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार की आधिकारिक भाषा या अंग्रेजी भाषा का उपयोग करेंगे।

2. किसी भी संविदाकारी पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी, संपर्क निकाय और सक्षम संस्था उन्हें भेजे गए दावों, अपीलों या अन्य दस्तावेजों को इस आधार पर अस्वीकार नहीं कर सकतीं कि वे दस्तावेज अन्य संविदाकारी पक्षकार की आधिकारिक भाषा या अंग्रेजी भाषा में तैयार किए गए हैं।

अनुच्छेद 25 **लाभों का भुगतान**

1. किसी भी संविदाकारी पक्षकार के सक्षम संस्था इस करार के अंतर्गत दूसरे संविदाकारी पक्षकार के भूक्षेत्र में निवास करने वाले पात्र व्यक्तियों को सीधे तौर पर नकद लाभ का भुगतान उस राष्ट्र की आधिकारिक मुद्रा में करेंगे, तथा परिवर्तनीय मुद्रा के अभाव की स्थिति में अन्य मुक्त रूप से परिवर्तनीय मुद्रा में भुगतान करेंगे।

2. यदि कोई संविदाकारी पक्षकार मुद्रा नियंत्रण या अन्य समान उपाय लागू करता है जो उस संविदाकारी पक्षकार के भूक्षेत्र से बाहर के व्यक्तियों को भुगतान, धन प्रेषण या धन अथवा वित्तीय साधनों के हस्तांतरण को प्रतिबंधित करता है, तो उसे बिना किसी विलंब के, इस करार के अनुच्छेद 3 में वर्णित व्यक्तियों, जिनका निवास स्थान अन्य संविदाकारी पक्षकार के भूक्षेत्र में है, को इस करार के अनुसार भुगतान की जाने वाली किसी भी राशि का भुगतान सुनिश्चित करने के लिए उचित उपाय करेगा।

अनुच्छेद 26 **विवादों का निपटान**

इस करार के किसी भी प्रावधान के निर्वचन, कार्यान्वयन या अनुप्रयोग से उत्पन्न किसी भी विवाद या मतभेद को संविदाकारी पक्षकारों के सक्षम प्राधिकारियों के बीच परामर्श या बातचीत के माध्यम से सौहार्दपूर्ण ढंग से सुलझाया जाएगा।

अनुच्छेद 27 **करार की समीक्षा**

यदि कोई संविदाकारी पक्षकार इस करार की समीक्षा के लिए अन्य पक्षकार से मिलने का अनुरोध करता है, तो दोनों संविदाकारी पक्षकार इस प्रयोजनार्थ पारस्परिक रूप से सहमत किसी स्थान पर मुलाकात करेंगे।

अनुच्छेद 28 **करार में संशोधन**

इस करार में किसी भी प्रकार का संशोधन संविदाकारी पक्षकारों द्वारा आधिकारिक नोटों के आदान-प्रदान के माध्यम से किया जाएगा। ये संशोधन अनुच्छेद 31 में निर्धारित प्रक्रिया के अनुसार लागू होंगे।

भाग V परिवर्तनशील एवं अंतिम प्रावधान

अनुच्छेद 29 परिवर्तनशील प्रावधान

1. यह करार, इस करार के लागू होने की तारीख से पहले किसी भी अवधि के लिए लाभ संबंधी भुगतान का कोई अधिकार स्थापित नहीं करेगा।
2. इस करार के लागू होने की तारीख से पहले संविदाकारी पक्षकार के कानून के अनुसार पूरी की गई बीमा अवधि को इस करार के तहत लाभ के अधिकार का निर्धारण करते समय ध्यान में रखा जाएगा।
3. अनुच्छेद 1 के अध्वधीन, यह करार बीमा संबंधी उन घटनाओं पर भी लागू होगा जो इसके प्रभावी होने की तिथि से पहले घटित हुई थीं, जब तक कि इन घटनाओं से उत्पन्न दायित्वों को पहले से विनियमित नहीं किया गया हो।
4. संबंधित व्यक्ति के अनुरोध पर, इस करार के लागू होने की तिथि से पहले दिए गए लाभों को इस करार के प्रावधानों के अनुसार फिर से निर्धारित किया जाएगा, यदि यह परिवर्तन केवल इस करार के प्रावधानों के कारण है। लाभ संबंधी अधिकार की ऐसी पुनः स्थापना से लाभ की राशि में कमी नहीं की जाएगी।
5. जहां इस करार का अनुच्छेद 7, इस करार के लागू होने की तारीख से पहले किसी संविदाकारी पक्षकार के भूक्षेत्र में तैनात व्यक्तियों पर लागू होता है, वहां यह माना जाएगा कि उस अनुच्छेद में उल्लिखित रोजगार की अवधि इस करार के लागू होने की तारीख से शुरू होगी।

अनुच्छेद 30 करार की अवधि

1. यह करार अनिश्चित समयावधि के लिए किया गया है। प्रत्येक संविदाकारी पक्षकार कैलेंडर वर्ष की समाप्ति से कम-से-कम छह महीने पूर्व लिखित अधिसूचना के माध्यम से इस करार को समाप्त कर सकता है। ऐसी स्थिति में, यह करार वर्ष के अंत के पश्चात बाध्यकारी नहीं रह जाएगा।
2. इस करार की समाप्ति की स्थिति में, इसके प्रावधानों के अंतर्गत अर्जित सभी अधिकार बरकरार रखे जाएंगे।

3. इस करार के बाध्यकारी न रहने की तारीख से पहले प्रस्तुत किए गए दावों पर इस करार के प्रावधानों के अनुसार विचार किया जाएगा।

अनुच्छेद 31
करार को लागू किया जाना

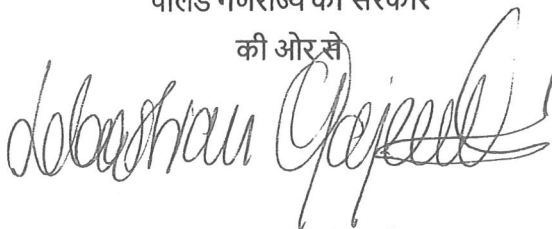
यह करार, दोनों संविदाकारी पक्षकारों द्वारा इस करार को लागू किए जाने के लिए अपनी-अपनी अनिवार्य आंतरिक कानूनी प्रक्रियाओं को पूरा करने के पश्चात इस संबंध में एक दूसरे पक्षकार को दी गई अधिसूचनाओं में से बाद वाली अधिसूचना की प्राप्ति की तारीख के बाद आने वाले तीसरे माह के पहले दिन से लागू होगा।

इसके साक्ष्य में, अधोहस्ताक्षरियों ने अपनी-अपनी सरकारों द्वारा विधिवत प्राधिकृत होकर इस करार पर हस्ताक्षर किए हैं।

वारस में 2024 25 नवंबर
को पोलिश, हिन्दी और अंग्रेजी भाषा की दो-दो मूल प्रतियों में सम्पन्न, सभी पाठ समान रूप से प्रामाणिक हैं। निर्वचन में भिन्नता की स्थिति में अंग्रेजी पाठ मान्य होगा।

पोलैंड गणराज्य की सरकार

की ओर से

नाम: सेबास्टियन गायेट्स्की

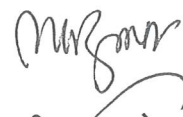
पदनाम: राज्य के अवर सचिव

राजदूत

परिवार, श्रम और सामाजिक नीति मंत्रालय

भारत गणराज्य की सरकार

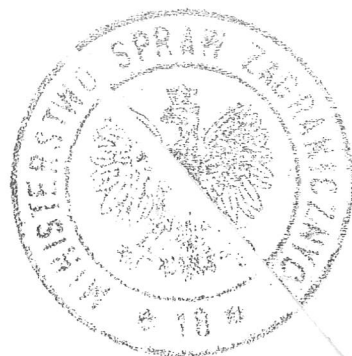
की ओर से

नाम: श्रीमती नगमा मोहम्मद मलिक

पदनाम: भारत की

पोलैंड गणराज्य में

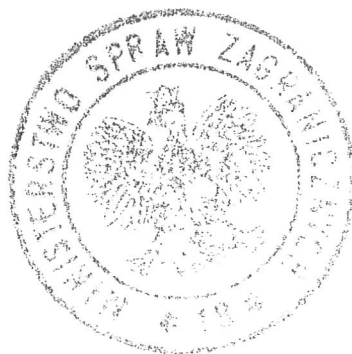

* Wyrażam zgodność
fotokopii z oryginałem/edpisem

Warszawa, dnia 4.12.2024r.

Juchniewia

Juliusz Juchniewicz
Zastępca Dyrektora
DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY

Minister do spraw Unii Europejskiej

Adam Szłapka

DPUE.920.639.2023.AŚŚ(11)

Warszawa, 03 kwietnia 2025 r.

Dot.: RM-0610-25-25 i RM-06111-54-25 z 28.03.2025 r.

Pani Joanna Knapińska
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej Umowy między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Indii o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 25 listopada 2024 r., wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowna Pani Sekretarz,

w związku z przedłożonym wnioskiem o ratyfikację umowy międzynarodowej pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Umowa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia

Ignacy Niemczycki
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości:
Pan Radosław Sikorski
Minister Spraw Zagranicznych